Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראָשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 176	Łódź, Czwartek, 30 lipca 1931 r.	נייַנטער יאהרגאנג	לאדז, דאנערשטאג ט"ז מנחם אב תרצ"א	№ 176

Adres Redakcij i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

נישט ארויסגעבען עקסמיסיעס

געגען לאקאטארען אהן בעשעפטיגונג

רעגירונג ארבייט אויס אזא פראיעקט

וואַרשא, 29 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) ווי מען גיט איבער, אַרבייט די רעגירונג אויס אַ פראָיעקט וועגען עקסמיסיעס.

לויט'ן דאָזיגען פראָיעקט, זאָל דאָס געריכט נישט אַרויסגעבען קיין עקסמיסיעס געגען די לאָקאַטאָרען, וועלכע וועלען קאָנען בעווייזען, אַז זיי צאָהלען נישט קיין דירה־געלד, ווייל זיי האָבן נישט קיין בעשעפטיגונג, צוליב'ן הערשענדען קריזיס.

דאָס געריכט זאָל האָבן דאָס רעכט צו פערקלענערען די צאָהל צימערען, וואָס אזא לאָקאַטאָר פערנעהמט.

ארבייטסלאזע דעמאנסטראציע אין פרושקאוו

וואַרשא, 29 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) אין פרושקאָוו איז פאָרגעקומען אַ דעמאָנסטראַציע פון אַרבייטסלאָזע, וועלכע האָבן פאַר'ן מאַגיסטראַט געפאָדערט אַרבייט און ברויט. פאָליציי האָט די דעמאָנסטראַנטן פונאַנדערגעטריבן.

א נייער וויצע-פינאנץ-מיניסטער

בעראטונגען פון פרעמיער פריסטאר מיט'ן מלוכה-פרעזידענט און מארשאלעק פילסודסקי

וואַרשא, 29 (טעלעפאָניש פון [illegible] קאָרעספאָנדענט) אויף די בעראַטונגען, וואָס דער פרעמיער פריסטאָר האָט אָפּגעהאַלטען מיט'ן מלוכה־פרעזידענט און מיט'ן מאַרשאַלעק פילסודסקי, זענען בעהאַנדעלט געוואָרען ווירטשאַפטליכע פראַגען.

אין רעזולטאַט פון די בעראַ[illegible] איז בעשלאָסן געוואָרען צו געבען דעם פינאַנץ־מיניסטער אַ נייעם וויצע־מיניסטער. דעם אַמט זאָל פער[illegible]מען פראָפ. וולאַדיסלאַוו זאַוואַדזקי. וועלכער איז דירעקטאָר פון דער האַנדעלס־ און אינדוסטריע־קאַמער אין ווילנע.

——=:[O]:=——

געוואלדיגער חורבן פון א האגעל-שטורם

אויסגעריסען 500 אלטע דעמבעס. — דער'הרג'עט א סך בהמות. — צושטערט הייזער

בריסק, 29 (ספ. טעל.) אַ גרויסער האַגעל־שטורם האָט זיך אַריבערגעטראָגען איבערן סטאָלינסקער פאָוויאַט. דער האַגעל האָט פערניכטעט פולשטענדיג די זריעות. אַ רייה הייזער זענען בעשעדיגט געוואָרען, זעהר אַ סך פרוכט־בוימער זענען פערניכטעט געוואָרען.

באַהענט פון דאווידגראַדעק זענען אַרויסגעריסען געוואָרען 500 אַלטע דעמבעס. דער האַגעל איז געוועזען אַזוי גרויס ווי אַ הינערן איי. אין דאַווידגראַדעק זענען אויסגעהאַקט געוואָרען 5000 שויבן.

ביי דער סטאַציע ווידזשעבאר האָבן די דונערן דער'הרג'עט צעהנדליגע בהמות.

א מסירה, אז קינדער האבען פער'סמ'ט זייער פאטער

נעכטען אויסגעגראבען דעם מת פון קבר

וואַרשא, 29 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) נעכטען 11 אַ זייגער פריה האָט מען אויפ'ן יודישען בית־עלמין אויסגעגראָבען דעם קערפער פון פערשטאָרבענעם 80־יעהריגען חיים זאַקסענבערג, הויז־בעזיצער פון פרעדרא 41, וועלכער איז געשטאָרבען דעם 2. יוני.

די מאַכט האָט בעקומען אַנאָנימער ידיעה, אַז זאַקסענבערג'ס קינדער האָבן פער'סמ'ט זייער פאָטער. דער קערפער ווערט איצט געפּלמסט ווערען, כדי פעסטצושטעלען צי די מסורה האָט אַ גרונד.

בלינד געווארען אויף דער פלאזשע

בריסק, 29 (ספ. טעל.) אין דאמאטשאוו איז אויף דער פלאַזשע פלוצים בלינד געוואָרען דער 17־יעהריגער ווראָבלעווסקי.

קופאן № 20

2-טע סעריע

פון גרויסען

פרעמיען-קאנקורס

— פון —

„נייעם פאלקסבלאט"

כדי זיך צו בעטייליגען אין פרעמיען־קאָנקורס איז נייטיג צוצושטעלען בלויז 30 קופאָנען.

באנק פאלסקי בעקומען 1 מיליאן דאלאר

וואַרשא, 29 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) נעכטען האָט די באַנק־פּאָלסקי בעקומען פון אויסלאַנד 1 מיליאָן דאָלאַר.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט איז נעכטען די בערזע געווען פערפלייצט מיט דאָלאַרען.

דער קורס אָפיציעל און נישט־אָפיציעל איז געוועזען 9.04.

דער פרייז פון תבואה איז אויך נעכטען געפאַלען.

א נייער טראנספארט ענגליש געלד פאר פראנקרייך

פאַריז, 29 (טז) אין דער פראַנצויזישער באַנק זענען דינסטאָג ווידער איינגעפלאָסען 1967 קילאָגראַם גאָלד, אויף אַ ווערט פון 33,5 מיליאָן פראַנק.

דאנקזאגונג

אונזער לאַנגיעהריגען פערדינסטפולען פערוואַל־טונגס־מיטגלידאון עהרען־סעקרעטאר

ה' הילארי שטראוויים

פאַר זיין ביזהעריגער אפּפערוויליגער אַרבייט לטובת אונזער אינסטיטוציע דריקט אויס איהר אויפריכטיגסטען דאַנק און ווינשט איהם אויך ווייטער ערפאָלג אין זיין געזעלשאַפטליכער אַרבייט.

די פערוואַלטונג

פון „לינת הצדק" לאדז

אחרי מחלה כבדה וארוכה נפטרה בשנת השבעים לימי חיי' האשה החשובה והצנועה מרת

נ. ע.

תנה אשת ר' שמואל צבי ז"ל סטודענטקאווסקי

הלוי' תהי' היום, יום ה' עקב ט"ז אב תרצ"א בשעה 12 בצהרים ממעונה רחוב סאַלנע 6.

המודיעים בצער עמוק

בני', בנותי', חתנה, כלתה ונכדי'

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס אונזער קוזין יעקב זעליג רויטמאַן צוליב'ן טויט פון זיין אונפערגעסליכער פרוי

נ"ע פריידעל

איהר אָנדענקונג וועט אונז שטענדיג בלייבען אין זכרון.

מיר טרייסטען דיך מיט דעם טראַדיציאָנעלען המקום ינחם אותך בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.

הערש וואלף בערקאַן און פרוי.

נאָך קורצע און שווערע ליידען איז געשטאָרבען מיין ליבער מאַן, אונזער טייערער ברודער, שוואָגער און פעטער נ. ע.

דוד ב"ר לייב פעשעס

איז עלטער פון 57 יאהר.

די לוי' קומט פאָר היינט דאָנערשטאָג, ט"ז מנחם אב תרצ"א, 3 א זייגער נאָכמיטאָג פון טרויער־הויז פיעטריקאָווער 69, וועגען וואָס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

יודען=פּראַגע אין ראַטען=רוסלאַנד
ווי אַזוי ווערט גערעדט וועגען
פּאַראַדאָקסאַל־ע מיינונג פֿון בערנאַרד שאָו

מאָסקווע, 29 (יט"א טעלעגראַפֿיש).

דער בעריהמטער ענגלישער שריפטשטעלער בערנאַרד שאָו, וועלכער געפֿינט זיך אין מאָסקווע, האָט אין אַנ'אינטערוויאו מיט אַ פֿאָרשטעהער פֿון יט"א, אַרויסגעזאָגט אַ רייה פּאַראַדאָקסאַלע געדאַנקען איבערן ראַטען־פּראָבלעם בנוגע דער מעגליכער לעזונג פֿון דער יודען־פּראַגע אין סאָוויעטען־רוסלאַנד.

שאָו האָט געזאָגט, אַז די בעאָבאַכטונגען, וואָס ער האָט בעווידזען צו מאַכען אין דער קורצער צײַט, וואָס ער פֿערברענגט אין מאָסקווע, האָבען איהם דערפֿיהרט צו דער איבערצייגונג, אַז די געמישטע חתונות צווישען יודען און קריסטען, וועלען פֿערווישען דעם אונטערשיד צווישען יודען און קריסטען.

דער ראַטען־יודענשים איז דער ריכטיגער וועג צו לעזען די יודען־פּראַגע. שאָו איז מסכים מיט סטאַלינס ערקלערונג, אַז דער אַנטיסעמיטיזם איז אַנ'איבערבלײַבעניש פֿון אוממענשליכע זיטען.

ווײַטער האָט שאָו געזאָגט, אַז דער יוד איז פֿאַר דער וועלט נישט קיין קלענערער פּראָבלעם, ווי די וועלט פֿאַר'ן יוד.

פּרעמיער מאַקדאָנאַלד צוריק אין לאָנדאָן

בערלין, 29 (ט) מיטוואָך נאָכמיטאָג איז מאַקדאָנאַלד אָפּגעפֿלויגען פֿון בערלין צוריק קיין לאָנדאָן.

צו געזעגענען מאַקדאָנאַלד'ן זײַנען געקומען אויפ'ן פֿליה־פּלאַץ קאַנצלער ברינינג, אויסערן־מיניסטער קורציוס, מלוכה־סעקרעטאַר פֿאָן בילאָוו און איבער־רעגירונגס־ראַט פּלאַנק.

לאָנדאָן, 29 (ט) דער פּרעמיער מאַקדאָנאַלד איז האַלב 7 אָנגעקומען קיין לאָנדאָן פֿון בערלין.

אויף אַ רייה פֿראַגען האָט מאַקדאָנאַלד געענטפֿערט, אַז די פֿערהאַנדלונגען אין בערלין זײַנען געווען ערפֿאָלגרייך. עס זײַנען פּאַרטנעזעצט געוואָרען די אונטערהאַנדלונגען איבער די זעלבע ענינים, וועגען וועלכע מען האָט אָנגעהויבען רעדן אין טשעקערס.

אויף דער פֿראַגע, וואו עס וועלען פֿאָרקומען די ווײַטערע פֿערהאַנדלונגען, האָט מאַקדאָנאַלד געענטפֿערט, אַז דערווײַל קאָן ער נאָך גאָרנישט זאָגען וועגען דעם. די אַרבייט, וואָס ווערט געטון, וועלען נאָך מוזען אַדורכלויפֿן פֿערשידענע סטאַדיומס.

עס איז אוממעגליך שוין איצט צו זאָגען, וועלכע ריכטונג עס וועלען אָננעמען די ווײַטערע געשעהענישען.

קאָנפֿליקט צווישען מאַקדאָנאַלד'ן און הענדערסאָנ'ען

בערלין, 29 (ספּ. טעל.) אין די בערלינער פּאָליטישע קרייזען רעדט מען וועגן פֿאַקט, וואָס מאַקדאָנאַלד און הענדערסאָן זײַנען געפֿאָהרען בעזונדער קיין בערלין און צוריק.

לויט די ידיעות פֿון לאָנדאָן דאַרף מען די סבה זוכען אין אַ קאָנפֿליקט צווישען ביידע מלוכה־מענער און אַז עס זאָל זײַן געפֿאַלען מאַקדאָנאַלדס אָנזעהן אין די קרייזען פֿון דער לייבור־פּאַרטיי.

די ווײַטערדיגע רייזע פֿון „גראַף צעפּעלין“

ריגע, 29 (טו) „גראַף צעפּעלין“ איז מאָנטאָג אָוועגד געפֿלויגען אין דער ריכטונג צו דער קאַמענעוו־אינזלען, נאָכדעם ווי די לופֿט־שיף האָט געדרוהט אַ קורצע צייט אויפ'ן וואַסער. אויף דער הוקער־אינזעל פֿון פֿראַנץ יאָזעף־לאַנד און אויסגעטוישט די פּאָסט מיט'ן אייז־ברעכער „מאַליגין“.

זייט דינסטאָג אָוועגד געפֿינט זיך דאָס לופֿט־שיף איבער די קאַמענעוו־אינזלען.

אַרכאַנגעלסק, 29 (טו) ביז איצט זײַנען נאָך נישט פֿאַרהאַן קיין ידיעות, וואו עס געפֿינט זיך „גראַף צעפּעלין“. עס האָט זיך נישט אײַנגעגעבען זיך צו שטעלען אין אַ פֿאַרבינדונג מיט דער לופֿט־שיף.

האַמבורג, 29 (טו) ווי די האַמבורג־אַמעריקאַ־ליניע איז מודיע האָט זיך „גראַף צעפּעלין“ מיטוואָך פֿאַרמיטאָג געפֿונען איבער די אינזלען „נאָוואַיאַ זעמליאַ“. ווי די זעלבע ליניע איז ווײַטער מודיע, פֿליהט „גראַף צעפּעלין“ פֿון „נאָוואַיאַ זעמליאַ“ אין דער ריכטונג צו לענינגראַד, וואו ער וועט אָנקומען דאָנערשטאָג.

פֿעראייניגען פּוילען מיט ליטע
אַזאַ פּראָיעקט רוקט אַרויס דער ליטווישער מיליטערישער אַטאַשע אין פּאַריז

דאַנציג, 29 (ספּ. טעל.) פֿון פּאַריז איז אָנגעקומען אַ ידיעה, אַז דער מיליטערישער אַטאַשע פֿון ליטע האָט אַרויסגעגעבען אַ ביכעל, אין וועלכען ער שרײַבט, אַז עס וואָלט געווען אַ גלײַכע זאַך צו פֿעראייניגען פּוילען מיט ליטע, כדי געמיינזאַם צו בעקעמפֿען די שונאים, וואָס געפֿינען זיך אויף ביידע זײַטען פֿון פּוילען און ליטע, ד. ה. די סאָוויעטען און דײַטשלאַנד.

ווי מען גיט איבער איז דער זעלבער אַטאַשע אַ גאַר נאָהענטער מקורב מיט'ן ליטווישען מלוכה פּרעזידענט, אַזוי, אַז עס קאָן געמאָלט זײַן, אַז ער דריקט אויס די שטימונג, וואָס הערשט אין די ליטווישע רעגירונגס־קרייזען.

די אונטערהאַנדלונגען אין פּאַריז וועגען אַ קרעדיט פֿאַר ענגלאַנד
דערווײַל אָהן רעזולטאַט

פּאַריז, 29 (טו) דער דירעקטאָר פֿון דער ענגלישער באַנק סער ראָבערט קאָנדערסליי איז דינסטאָג אָוועגד אַרויסגעפֿאָהרען פֿון פּאַריז און נישט אָפּגעשלאָסען מיט דער פֿראַנצויזישער באַנק קיין שום קרעדיט־אָפּמאַך.

די פֿראַנצויזישע באַנק צוזאַמען מיט אייניגע פּאַריזער גרויסע בענק האָט איהם אָנגעבאָטען אַ רעדיסקאָנטאָ־קרעדיט פֿון 100 מיליאָן דאָלאַר צו זעהר גינסטיגע בעדינגונגען. קאָנדערסליי האָט דעם פֿאָרשלאַג דערווײַל אָפּגעלייגט, ווײַל ער דאַרף זיך פֿריהער וועגען דעם מיישב זײַן מיט דער ענגלישער באַנק.

זגערזשער 17 לאָדזער פֿאָלקס=טעאַטער זגערזשער 17
דירעקציע נ. גאָלדשטיין.

גאַסטראָלען פֿון די בעוואוסטע אַרטיסטען
בערטאַ זאַסלאַווסקאַ, לעאָן געטליכערמאַן
מיט'ן אָנטייל ש. הערשקאָוויטש און ה. באַלבירסקי

היינט דאָנערשטאַג, דעם 30 יולי, 9 אַ זייגער אין אָוונד
אַ ספּעציעלע מתנה פֿאַר'ן טעאַטער=עולם! אַלע זיץ־פּלעצער צו 1 זל.
ווער ס'קויפֿט פֿריהער אַ בילעט בעקומט אַ בעסערן פּלאַץ! נוצט אויס די געלעגענהייט!
נור 1 מאָל! די שטאַרק אויסגענומענע און בעליבטע פּיעסע
„דער גאָלדענער שדוך“
אין 4 אַקטען מיט געזאַנג און טענץ פֿון מ. שוואַרץ.

עס נעמען אָנטייל די גאַנצע אַנגאַזשירטע אַרטיסטען לויט א. ב.: פּרויען: בעזמאַן, גאָטפֿריד, זאַסלאַווסקאַ; מענער: אַריעל, באַלבירסקי, בראָנשטיין, געטליכערמאַן, גאָטפֿריד, הערשקאָוויטש, נייהויז, פּאָלאַנסקי. .·. מוזיק־לייטונג – מ. קאָכאַנאָווסקי, טעכנישע לייטונג – ד. אַריעל, סופֿלער – וו. נייהויז.
בילעטען צו בעקומען אין קאַסע

היינט און פֿאָלג. טעג!
צוליב'ן קריזיס און נידערשלאָגענקייט קען מען זיך גוט אויסלאַכען ביז טרערען!
פֿריילעכע וואָך!
1) נאַכט־עסקאַפּאַדע
פּרעכטיגע קאָמעדיע.
2) הינטישער דרייעק
רעוואָלוציע פֿילם מיט די קאָמיקער
LAUREL i HARDY
3) נידער מיט דענטיסטען
הומאָריסטישע קאָמעדיע.
4) די ים-רויבער
גרויסע רעוויו יאָן קאָלורען.

אָנהויב אין געוועהנליכע טעג 5 נאָכמיטאָג
שבת, זונטאָג און יום-טוב 2.30 בייטאָג
פּאָפּולערע פּרייזען.
אויפ'ן 1-טען סעאַנס 50 גר. און 1 זל.
דער זאַל איז מעכאַניש ווענטילירט.

אַכטונג, מיטגלידער פֿון פּריזיער-צעך אין לאָדז!
היינט, דאָנערשטאַג, דעם 30-טען יולי 8 אַ זייגער אָוונד קומט פֿאָר אי'ן אייגענעם לאָקאַל
אַנ'אויסעראָרדענטליכע פֿערזאַמלונג
מיט פֿאָלגענדער טאָג־אָרדנונג:
1) אונזער שטעלונג געגענאיבער דער אונבערופֿענער און שעדליכער קאָנקורענץ. 2) גרינדונג פֿון אַ הילפֿס־ און לייה־ג"ח־קאַסע. 3) אינטערווענץ וועגען בע'עוולטע שטייער־צאָהלער. 4) פֿרייע פֿאָרשלאָגען.
צוליב דער וויכטיגקייט פֿון דער טאָג־אָרדנונג ווערען אַלע מיטגלידער דרינגענד געבעטען פּינקטליך און צאָהלרייך צו ערשיינען.
מיט אַכטונג די פֿערוואַלטונג פֿון פּריזיער־צעך
אין לאָדז, פּיעטריקאָווער 85.
L607

וואָרנונג
צו די דזשערזשאַוועס פֿון לעאָנאַרד'ס מאַרק חיים און פּינקוס גאָלדבערג און קאָמפּ.

איהער וואָרנונג, וואָס איז מיר איבערגעגעבען געוואָרען פֿון פֿרעמדע אונבעקאַנטע מענשען, וואָס איך קען זיי נישט און וואָס זיי ווילען זיך אַרײַנמישען אין דעם דירה־געלד, וואָס איך האָב צו בעצאָהלען פֿאַר מײַנע האַנדעלס־בוידען, אַנערקען איך נישט עפּעס אַנדערש, נור דעם ווירט פֿון כאַנד אָקרענגאָווי, וואָס איך האָב צו בעצאָהלען דאָס דירה־געלד.

דאָס וואָס זיי ווילען איצט מיך צווינגען מיט אַנדערע מיטלען, וועלען אָבער די פֿעראַנטוואָרטליכקייט טראָגען די בעלי הבתים און איך וועל מיך נישט אָפּשטעלען פֿאַר קיין שום זאַך נישט און וואָרן, אַז עס זאָל זיך קיינער נישט אַרײַנמישען.

מיט אַכטונג ר. פּאַמיראַנץ.

גאַסטראָלען פֿון דער
ווילנער טרופּע
XVI יאָר XVI יאָר
15-יעריקער יובל-טורנע אָנפֿ. מ. מזאה.
לאָדזשער שטאָט-טעאַטער
היינט, מיטוואָך, דעם 29 יולי, 9 אָוונט
יובל-פֿאָרשטעלונג
„200.000“
(דאָס גרויסע געווינס)
פֿאָלקס־שפּיל אין 4 אַקטען .·. פֿון שלום עליכם
פּערזאָנען:

שימעלע סאָראָקער — שמחה נאַטאַן	ווינדאָרטשיק — נחום מעלניק
עטי מעניע — העלענע גאָטליב	יוכבד די סויד — דבורה ראָזענבלום
בײַלקע — אסתר גאָלדענבערג	הימעלפֿאַרב — שבתי בלײַכער
מאָטעל קאַמאַי — גרשון לעמבערגער	אָמקאָר סאָלאָמאָנאָוויטש פֿון
קאָפּעל פֿאָלבאַן — משה פֿאַטאַשינסקי	גערשרודע וואָרזימיראָווגאַ פֿון
סאָלאָווייטשיק — שמואל ראָגוי	סאָלאָמאָן אָסקעראָוויטש פֿון
פּערל די מיטנימשקע — נעמי נאַטאַן	רובינשטיין
קאַלמאָן — נחום מעלניק	מענדעל דער לאַקיי

רעזשי: י. ראַטבוים דעקאָר. און קאָסטיומען: אַנדזשיי פּראָנאַשקאַ
מוזיק: ה. כאַן. דיריגירט: דוד בייגעלמאַן. לידער־טעקסטן: מ. בראָדערזאָן. טענץ: לאה ראַטבוים

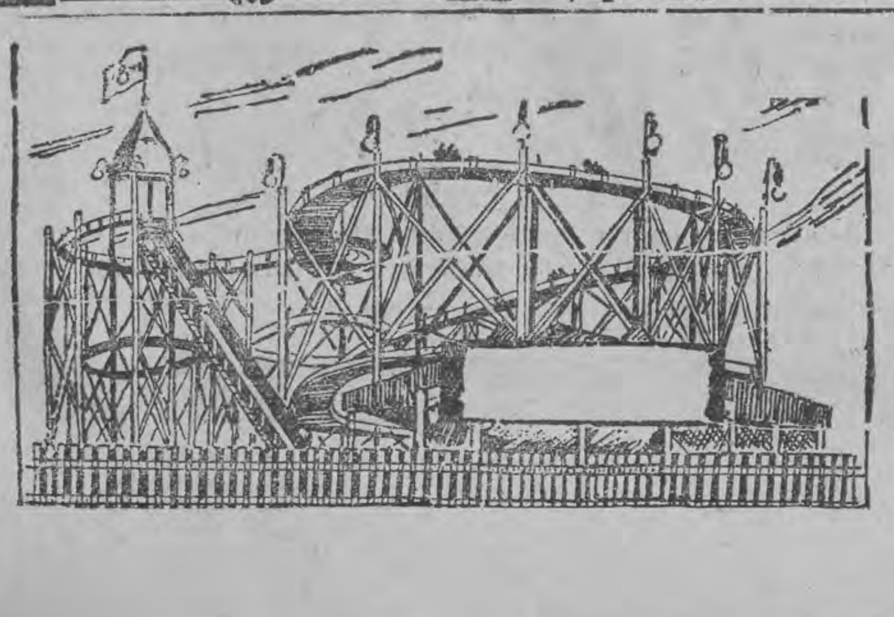

היינט און טעגליך! פֿון 4 אַ זייגער נאָכמיטאָג איז טעטיג דער וועלט=בעריהמטער
לונאַ=פּאַרק
וואָלטשאַנסקאַ 115
בײַ זאַמענהאָף גאַס
גיגאַנטישע לופֿט=קאַרייקע מיט אַ שנעלקייט פֿון 200 קי' אַ שעה;
אָריגינעלער אַנסאַמבל פֿון אינדיאַנער און קאָובאָיס;
בעוועגליכע טרעפּען, ראָד פֿון געלעכטער, און אויך
אַ ים פֿון אַנדערע סענסאַציאָנעלע אַטראַקציעס
דער לונאַ=פּאַרק איז טעטיג ביז 12 אַ זייגער בײַנאַכט.
בלאָז־אָרקעסטער אַ גאָרטען=בופֿעט
דער פּלאַץ איז הערליך בעלויכטען. אייַנטריט 50 גראָשען און 30 גראָשען.

לאדז,
30 יולי 1931

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז,
30 יולי 1931

ענטוואפנונג

מיט צוויי וואכען צוריק איז אין „אלבערט האל" אין לאנדאן פארגעקומען א גרויסע דעמאנסטראציע פאר ענטוואפנונג. בעת דער דאזיגער דעמאנסטראציע האבען געהאלטען גרויסע רעדעס די פאליטישע פיהרער פון ענגלאנד:

מאקדאנאלד, באלדווין און לאיד דזשארדזש, האבען מאניפעסטירט פאר־שלום, און געגען ווייטערדיגע בעוואפענונגען. ס'איז אינטערעסאנט אז די דעמאנסטראציע אין לאנדאן איז פארגעקומען אין דער צייט, ווען די גאנצע וועלט האט נאר איין זארג און אלע דיפלאמאטען קאנצענטרירען זייער גאנצער אויפמערקזאמקייט ווי אזוי ארויסצופיהרען זייערע לענדער פון ווירטשאפטליכען כאאס.

דער קאנסערוואטיסט באלדווין וועלכער בעקעמפט אין ענגלישען פארלאמענט מאקדאנאלד'ן, סאלידאריזירט זיך אין דעם מאמענט מיט איהם, טרעט ארויס אויף איין מיטינג און רעדט וועגען ענטוואפנונג. די ענגלישע מאניפעסטאציע איז נישט קיין פארזוכע דעמאנסטראציע פאר שלום. די ענגלענדער גיבען זיך אפ א חשבון אז דער איצטיגער קריזיס איז א קריזיס פון צוטרוי, אז דער צוטרוי וועט נישט וואקסען אזוי לאנג, ווי די לענדער וועלען זיך בעוואפענען.

די דאזיגע מאניפעסטאציע געהט אויף דער ליניע פון הובער'ס פאליטיק, וועלכער שטעלט זיך אקעגען דער רעוויזיע אדער אנולירונג פון די מלחמה־חובות, ווייל די אייראפעאישע פעלקער וועלען אויסנוצען די אנולירונג פון די חובות אויף בעוואפענען זיך.

מיר האבען א מאדנע סיטואציע אין אייראפא, יעדער בירגער בעזונדער און יעדעס לאנד גיט זיך אפ א חשבון אז די מלחמה־חובות פערניכטען אייראפא, אז דאס געלד וועלכעס פליסט פון אלע כמעט אייראפעאישע לענדער קיין אמעריקא און פראנקרייך ערפילט אפילו אין די דאזיגע לענדער נישט זיין ווירטשאפטליכע פונקציע. דאס לעבעדיגע געלד ווערט אין די דערמאנטע צוויי לענדער פערוואנדעלט אין טויט, אין נישט נוצבארער געלד, ווען די פעלקער וואלטען אויפריכטיג אנגעהויבען צו רעדען וועגען ענטוואפנונג וואלטען זיי זיך געקענט בעפרייען פון די לאסטען וואס דריקען זיי, וואלטען געקענט ענטלאסטען זייער ווירטשאפטליך לעבען כדי צו גרויסע שטייערן, וועלכע ציהען זיי ארויס די לעבענס־זאפטען, וואס זיי דארפען צום לעבען.

נישט געקוקט דערויף, טראגען די פעלקער ווי־טער די קייטען, וועלכע זענען זיי אנגעווארפען געווארען דורך די מלחמה־חובות, זיי בויגען זיך אונטער'ן ווירטשאפטליכען קריזיס, אבער טרעטען נישט צו אויפריכטיג אפצושטעלען די ווייטערדיגע בעוואפענונגען, מ'ליידט נויט, מען פאלט פון די כוחות, און מען לעגט קאלאסאלע סומעס אויף בעוואפנונג.

קיין שום פאלק וויל נישט קיין מלחמה, כאראקטעריסטיש פאר די שטימונגען פון דעם מאסען־מענש איז געווען דאס וואס ברינינג איז בעגעגענט געווארען אויף די פאריזער גאסען מיט אויסגעשרייען „זאל לעבען דער שלום". די פארשטעהער פון דער דייטשער רעגירונג האבען געהערט פון מאסען־מענש, אז ער וויל נישט קיין מלחמה, און איז אן אנהענגער פון ענטוואפנונג.

די אויסגעשרייען „זאל לעבען דער שלום", זענען זיך אריינגעדרונגען אין די אויערן פון דייטשלאנדס פארשטעהער, האבען זיך פערפאלגט ברינינגען ווען ער האט קאנפערירט מיט לאוואל'ן. נישט קוקענדיג דערויף האט זיך די פאריזער קאנפערענץ נישט פערענדיגט מיט שלום. מיר קענען נישט די איינצעלהייט פונ'ם געשפרעך צווישען ברינינגן און לאוואל'ן, ס'איז אבער נישט קיין שום ספק אז מ'האט דארט גערעדט וועגען א שלום־מאראטאריום. ווען די דייטשען וואלטען דעם דאזיגען מאראטאריום אקצעפטירט, וואלטען זיי זיכער בעקומען א פינאנציעלען מאראטאריום וואס איז די אזוי שטארק נויטיג.

שלום־מאראטאריום הייסט אייגענטליך, א פסיכישע ענטוואפנונג, אהן וועלכען ס'איז נישט מעגליך קיין פאקטישע ענטוואפנונג. די דייטשען האבען זיך אבער בענוצט אין פאריז מיט'ן ארט. 19 פון דער פעלקער־ליגע וועלכע ערלויבט פון צייט צו צייט צו רעווידירען די טראקטאטען.

ס'פערשטעהט זיך, אז אין מאמענט ווען מען קומט בעטען וועגען אן'אומבעדינגט נויטיגער הילף ווייל די ווירטשאפטליכע רושטאוואניעס פאלען איין, ווען דאס פייער האט ארומגעכאפט די „יפה־ווירטשאפטליכע בנינים, מאכט דאס בענוצען זיך מיט יורידישע ארגומענטען אונמעגליך צו געבען הילף.

אויף דער פאריזער קאנפערענץ איז הערוויזען געווארען אז נישט קוקענדיג אויף דער פינאנציעלער קאטאסטראפע וויל זיך דייטשלאנד נישט ענטוואפענען, און אזא לאגע האט לאנדאן נישט געקענט ברענגען דעם פאקטישען מאטעריעלען נוצען פאר דער דייטשער מלוכה. אין לאנדאן האט מען נאר פערשטאפט א לאך אין א געפלאצטען פעסעל, מ'האט אבער דאס פעסעל נישט צורעכט געמאכט און נישט אנגעפילט אויפסניי.

אבער קיין פלאקענס קאנען לאנג נישט האלטען, סידראהט דאס געפאהר אז די פינאנציעלע לעכער פון דייטשלאנד זאלען זיך פערגרעסערען. אין פראנקרייך גיט מען זיך אפ א חשבון פון דעם אומגליק וואס דראהט דייטשלאנד, אבער קיינער קען נישט אויסגעהיילט ווערען, ווען ער וויל נישט רעדיגירען פון בעוויסע געוואוינהייטען, א קראנקער מענש, ווען ער וויל געזונד ווערען מוז רעזיגנירען פון א סך זאכען. אין דייטשלאנד דארף מען פערשטעהן, אז די מלוכה, וועלכע איז ווירטשאפטליך, קראנק, פינאנציעל ערשעפט מוז זיך קודם כל בע־

זאלען יודען צונויפרופען
א יודישען וועלט = קאנגרעס?

פון צייט צו צייט, ווען די יודישע לאגע אין דער וועלט פערערגערט זיך, צו שטארק, שווימט ארויף ביי אונז די שאלה וועגען צונויפרופען א יודישען וועלט־קאנגרעס,

מען גיט זיך דערביי נישט אפ קיין קלארען דין־וחשבון פון די סיבות, וועלכע רופען ארויס די שלעכטע לאגע פון די יודען אין דער וועלט בכלל און די צייטווייליגע פערערגערונג פון דער דאזיגער לאגע בפרט; מען האט דערביי נישט פאר די אויגען דערביי קיין שום קלארען פלאן וועגען מיטלען, מיט וועלכע מען זאל די דאזיגע לאגע קענען אויסבעסערען!

מחמת דעם בעקומט זיך דאן אין דער יודישער פרעסע א בילד פון עפעס א מין דור הפלגה: מענשען גוטע און נישט קיין נארישע רעדען כלומרשט וועגען איין זאך און קענען זיך בשום אופן נישט צונויפריידען, כמעט איטליכער פון זיי רעדט אגב וועגען עפעס אנדערש!

אין גאר דער לעצטער צייט איז די פראגע וועגען א יודישען וועלט־קאנגרעס ווידער אויפגעשוואומען אין אמעריקא, וואו געעהרטע ציוניסטישע עסקנים האבען אויפגעהויבען א שטארקע אגיטאציע פאר דעם צונויפרופען אזא וועלט־קאנגרעס.

לאמיר זיך פרובירען פונאנדערקלייבען אין דעם דאזיגען ענין.

יודען זענען מפוזר ומפורד בין העמים; דערביי מוזען זיי האבען אן'ארגאניזאציע וואס זאל פערייניגען דעם צעבראקעלטען און צעשטויבטען יודישען כוח, כדי צו שאפען פאר'איהם אין א געוויסער מאס לכל הפחות א שוץ און א קאמפס־מיטעל פאר די אומעטום בעוועלהטע יודישע רעכט. פערייניגען אבער ארגאניזאציאנעל און טעכניש לאזט זיך, נאר דאס, וואס איז פערייניגט אידעאלאגיש, וואס איז גייסטיג פעראייניגט, דורך א פיהרענדיגען גרויסען רעיון!

דער ציוניזם איז דער דאזיגער פירענדיגער עיקר־רעיון, וואס האט פעראייניגט דעם אלוועלטליכען יודענטום אי כלפי פנים אין זיין ארגאניזאציע און אין זיין „קאנגרעס" אי כלפי חוץ, אינטערנאציאנאלזירענדיג אין א היפשער מאס די יודישע שאלה אין דער וועלט.

דער לעצטער ציוניסטישער קאנגרעס אין באזעל, וועלכער ווערט אזוי שטארק אונטערגעשעצט, האט, ווי מיר דוכט זיך, בעזונדערס שטארק דעמאנסטרירט פאר דער וועלט דעם דאזיגען אויסגעשמידעטען וועלט־כוח!...

(צו דיסקוסיע)

פון דר. יעקב וויגאדסקי.

אויב מיר זאלען איצטער צונויפרופען א יודישען „וועלט־קאנגרעס" איז אונטער וועלכען פיהרענדיגען רעיון? אויב אונטער ציוניסטישען, וועט דאך דער דואליזם אונטערגראבען דעם ווארצעל פון דער סובערעניטעט פון דעם ציוניסטישען קאנגרעס!... איין קאנגרעס האט אנגענומען גוט־שלעכט געוויסע החלטות, זאל איצט קומען דער צווייטער און אנבעהמען אנדערע? ווער פון זיי וועט האבען מעהר רעכט?

אויב אבער דער יודישער „וועלט־קאנגרעס" זאל צונויפגערופען ווערען אונטער א נישט־ציוניסטיש־פיהרענדיגען רעיון, הגם איך ווייס נישט אונטער וועלכען, וואלט זיך דאך ביי דעמאקראטישע וואהלען בעקומען א פאראדאקסאלער פועל יוצא, דאס אויף צו בעטראכטען א נישט־ציוניסטישען פלאן און אויף אנצונעהמען בעשלוסען וועגען איהם — איז אויסגעקליבען געווארען א קאנגרעס מיט א ציוניסטישער מעהרהייט!... אזוי־ארום וואלט אין ביידע פאלען דער צונויפרופען איצטער א יודישען „וועלט־קאנגרעס" געפיהרט נאר צו א כאאטישען און שעדליכען פלאנטער!...

נאך שווערער ווערט דער ענין פון צונויפרופען א יודישען וועלט־קאנגרעס, ווען מיר הויבען אן זוכען אן'אופן לויט וועלכען מיר זאלען קלייבען די מיטגלידער פון דעם דאזיגען קאנגרעס, יודען זענען אן'אינטערנאציאנאלער פאלק, פון וועלכען איטליכער טייל פון איטליכער מדינה בעזונדער האט זיך זיין קאנסטיטוציע און זיינע וואהל־תקנות דורכפיהרען איצטער אומעטום דעמאקראטישע וואהלען צום קאנגרעס איז אוממעגליך, אהן דעמאקראטישע וואהלען אבער — וואס פאר אן'אויטאריטעט און וואס פארא מאראלישע בעדייטונג וועט האבען דער קאנגרעס?

זאל מען קלייבען נאך דעם בעריהמטען „אופן" „פארשטייער פון אינסטיטוציעס", גאנץ גלייך, אויב דאס איז די ציוניסטישע ארגאניזאציע אדער א „חברה פון חנוכה־לאטקעס"?... דערביי וועט זיך דאך בעקומען א מיאוסער שפיל אין „פארשטייער" וואס זענען קיין פארשטייער נישט; „געשיקטע" מענשען קענען דערביי ארויסשווינדלען וואס איהר ווילט... זאלען מיר ווייטער קלייבען שוין פון פריהער דעמאקראטיש־געקליבענע פארשטייער, זענען זיי דאך נישט אומעטום דא!

אויף אזא אופן איז דאך דער גאנצער קאנגרעס נאר א פיקציע און א סכנהדיגע פיקציע, ווייל דא קענען צופעליגע מענשען, וואס האבען זיך געשיקט דורכגעקייקעלט דורך די כלומרשטע וואהלען, אנבלאזען זיך אלס „פארשטייער" און אננעהמען החלטות, נישט ווייניגער ווילדע, ווי די החלטה וואס האט, למשל, דא נישט לאנג אנגענומען א בעריהמטע ווילנער במחילה קאנפערענץ וועגען יודישיזירען דעם העבר'אישען לשון און זאל זיין אין די ראמען פון יודיש!...

דא, ווי אומעטום גייען מיר נאר אראפ פון דעם דעמאקראטישען אופן פון קלייבען, פערקריכען מיר באלד אין א בלאטע, פון וועלכער מיר וועיסען נישט, אויב מיר וועלען בכלל קענען ווי עס איז ארויסקריכען!...

אין שייכות מיט דעם סדר־היום פון אזא קאנגרעס, ווען ער זאל יא צונויפגערופען ווערען, מוז איך זאגען, דאס אזא קאנגרעס מוז קומען מיט א קלארען פלאן, ווי צו פערענטפערען די יודישע שאלה אין דער וועלט; אזא יודישער „וועלט־קאנגרעס" מוז דאך האבען אויף זיין סדר־היום דערווייל נאר איין פונקט: ווי זאל די יודישע שאלה אראפגערוקט ווערען פון דעם טויטען פונקט, אויף וועלכען זי שטייט אומעטום? נאר ווען מיר קענען די דאזיגע פראגע פערענטפערען, קענען מיר אריבערגייען צו פרטים! איך פערזענליך זעה נישט אין קיין שום מעגליכקייט צו פערענטפערען די יודישע פראגע נישט אויפ'ן ציוניסטישען אופן. דעריבער מיין איך, אז סוף כל סוף וועט זיך אזא מין קאנגרעס מוזען פערנעהמען מיט דער שאלה: ווי צו פערשטארקען און פערברייטערען די ציוניסטישע ארבייט אין ארץ־ישראל?

אויף אזא סדר היום פון „וועלט־קאנגרעס" וואלט איך געוויס קענען מסכים זיין, אויב עס וואלטען געווען נייע וויכטיגע פארשלאגען וועגען נייע אופנים פון פיהרען די ציוניסטישע ארבייט...

וואלט זיך אזא „וועלט־קאנגרעס" צונויפגעקומען אהן א קלארען אלגעמיין־יודישען ארבייטס־פלאן, וואלט ער באלד דערטרונקען געווארען אין דעם גרעניצלאזען ים פון זיינע אייגענע וואסערדיגע רייד...

אויסלענדישע פרעסע
וועגען די מיניסטארען=קאנפערענצען אין פאריז און אין לאנדאן

דער נעגאטיווער ערפאלג פון די מיניסטער־קאנפערענצען אין פאריז און אין לאנדאן זענען — נאטירליך — כמעט דאס איינציגע טעמא פון דער דיסקוסיע אין דער אויסלענדישער פרעסע.

אין „בערלינער טאגעבלאט" שרייבט דער שעף רעדאקטער טעאדאר וואלף אין א לייט ארטיקעל „דער אהיימקום".

„לאוואל און זיינע מיניסטארען זענען אין פאריז און אין לאנדאן מעהר ווי ליבענסווירדיג און טאקט־פול, זיי זענען הערצליך, פריינד־שאפטליך און אויפריכטיג געווען. זאל דער מלאך השלום זיך אנשלאגען אן דעם זעבעל פון געבערעל ווייגאנד און אן די לאנגע פיס פון קריגס־מיניסטער מאזשינא? אויף ביידע זייטען זענען דא ווייגאנדס און מאזשינאס, אויף ביידע זייטען איז פערהאן א גרויסע מעהרהייט פון פאלק, וואס וויל א סוף פון אייביגען סכסוך, און א דערנעהנטערונג. די מניעות קאן מען בעזיגען, אויב אויף ביידע זייטען זענען די פיהרער באמת שטאטסמענער. לאוואל האט צו א רעפארטער, וואס האט איהם ביי זיין אנקום קיין פאריז אויסגעפרעגט, — געזאגט, אז ביז אהער האט מען געזעהען די הקדמה פון ספר און האפענטליך וועט דאס בוך גופא נאכקומען.

אבער דאס בוך וועט נאר דעמאלט צושטאנד קומען און אין דייטשלאנד האבען ערפאלג, אויב עס וועט נישט זיין א פראנצויזיש געזעצבוך און נישט האבען הינטער יעדער ציפער קיין דערנידעריגען די תנאים און אויב מע וועט עס אין פרייער גלייכבערעכטיגונג בשותפות פערפאסען. א מאן פון גייסטיגען שוואונג ווי לאוואל מוז זיך זאגען, אז דער כבוד פון א רודף שלום איז שענער און העכער, ווי דאס גאנצע פראנצויזישע געלד".

די „נייע פרייע פרעסע" גיט איבער א ארטיקעל מיט נביאות פון ענגלישען פובליציסט גארווין בנוגע די פאלגען פון ווערסאילער שלום־טראקטאט וואס איז געשריבען געווארען אין יאהר 1919:

„אין גאנצען שלום פאקט געפונט זיך נישט קיין שפור פון אויפבויענדע שריט אין גאנץ אייראפא. אויב די דייטשען קענען נישט מעהר בויען קיין קריגסשיפען, וועלען זיי פערווענדען זייער ענערגיע צו בויען האנדעלסשיפען און האנדעלס פלוגצייגען, אויב זיי האבען נישט קיין וואפען, וועט מען נאך מעהר אנווענדען כח אויף צו אינדוסטריאליזירען, ווען דער מיליטער־דינסט איז פערבאטען, וועלען זיי פערברייטען אין לאנד טורן און ספארט־פעראיינען און „קליינער וועט זיי נישט שטערען. זייערע גרויסע ארגאניזאציעס פאר ערציהונג, וויסענשאפט און טעכניק וועלען בלייבען.

ווייל דייטשלאנד איז דורך דעם פאקט בערויבט געווארען פון זיינע קאלאניעס, מוז עס זיך ווארפען אויף א פאליטישען און ווירטשאפטליכען קאנטאקט מיט רוסלאנד. עס וועט אויך ווערען דאס הארץ פון אינטערנאציאנאלען סאציאליזם, דייטשלאנד וועט אויך געטריבען ווער... צו שטארקען דעם פעלקערבונד און וועט האבען דעם רעוויזיע פערטראג פאר'ן אויג. אין איין טאג וועלען 300 מיליאן מענשען פערלאנגען די רעוויזיע פון פאקט. אט דער פאקט האט די כונה, דריי פערטעל פון אייראפא צו באלקאניזירען. אונטער די דעמאקראטישע פאראויסזעהונגען פון צוואנציגסטען יאהרהונדערט קאן אט דער פערטראג נישט האבען קיין בעשטאנד דעם שלום דערהאלטען וועט נישט הייסען — אט דעם פאקט דערהאלטען".

צו דעם דאזיגען ארטיקעל גיט צו עמיל לודוויג א פרוש און זאגט, אז עס איז צו בעוואונדערען נישט נאר דעם בליק און דעם מוט פון גארווין נאר אויך פאר'ן שכל פון א טייל פון דער ענגלישער עפענטליכקייט, וואס מען האט זיי דעמאלט איבערגעשטימט.

י. פ.

מיהען אויסצוהיילען פון דער דאזיגער קראנקהייטען, ס'דראהט די געפאהר אז די פינאנציעלע לעכער קערפער.

די וועלט וויל קומען צו הילף דייטשלאנד, זי פאדערט נאר, אז זי זאל זיך נישט בעוואפענען, און דייטשלאנד האט זיך אויסצוועהלען אדער דעם פינאנציעלען קראך און פאליטישע אפגעזונדערטקייט אדער רעזיגנירען פון די איינזייטיגע ארגומענטען, און בעקומען ווירטשאפטליכע מעגליכקייטען פון אויפבוי, און אויסבוי. די לאגיק דיקטירט, אז זיי דארפען אויסוועהלען די צווייטע אל[...]נאטיוו.

דר. פ. ראטענשטרייך.

אנטיסעמיטישער ארויסטריט
פון א קאטוילישען גייסטליכען אין ענגלאנד

לאנדאן (י.ט.א.) גרויס אויפזעהן האט דא ארויסגערופען דער אנטיסעמיטישער ארויסטריט פון א קאטוילישען גייסטליכען אין איל־פארד. דער גייסטליכער קענאן פאלמער האט אין צוזאמענהאנג מיט א פילם, וואס איז געשפילט געווארען אין איל־פארד און וועלכען ער האט פערזענליך נישט געזעהען, אין א דרשה, וועלכע ער האט געהאלטען אין דער ארטיגער „פעטער פאול קירכע", שארף אנגעגריפען די יודען, וועלכע זענען מעהרסטענס די אייגענטימער פון קינאס און ווילען צושטערען די עטיק פון אונזער פאלק דורך פארנאגראפישע פילמען.

דער דערמאנטער פילם איז אגב בעשטעטיגט געווארען דורך דער ענגלישער צענזור, וועלכע איז ווי בעקאנט זעהר שטרענג.

דער אנטיסעמיטישער ארויסטריט פון קאטוילישען גייסטליכען האט ארויסגערופען שארפע פראטעסטען פון יודישען און נישט־יודישען צד. דער „באארד אף דעפיוטיס" פיהרט אדורך וועגען דעם א ספעציעלע אויספארשונג.

—=:)(:=—

סעקרעטאר פון מינדערהייטען=בונד אין די
באלקאן=לענדער

סאפיא, (יט"א) אין דער נאהענטסטער צייט וועט דער גענעראל־סעקרעטאר פון „בונד" פון אייראפעאישען מינדערהייטען ה' אמענדאלא בעזוכען א רייזה באלקאן־לענדער.

ווי מען טיילט מיט וועט ה' אמענדאלא זיך בעמיהען צוציהען דאס גריכישע יודענטום צום אנטייל אין אייראפעאישען מינדערהייטען קאנגרעס.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דאנערשטאג 30 טז מנחם אב תרצ"א

יולי
זון-אויפגאנג 3.45
זון-אונטערגאנג 7.39

נאר אלץ די באהן - בילעטען-אפערע
די אויספארשונג פון דער באהן-מיניסטעריום-קאמיסיע

(א) די אפערע מיט די 15-טאגיגע קרייז-בילעטען איז נאך אלץ אויף דער טאג-ארדענונג.

איצט ארבייט אין לאדזער „ארבוס" די ספעציעלע באהן-מיניסטעריום-קאמיסיע, וועלכע קאנטראלירט גענוי די טעטיגקייט פון „ארביס", כדי קלאהר צו ווערען אין די דרייסטע מאכינאציעס פון די שווינדלער.

ווי עס ווייזט זיך אויס, איז טאקע דער הויפט-מאכער געווען מראוויעץ. וועלכער האט גע'גנב'עט פון „ארביס" א סך בילעטען (די אייגען-פאבריצירטע – דאס איז דאך א בעזונדער זאך) מחמת, ווי ער אליין האט ערקלערט, איז געווען א גוט געשעפט...

חוץ מזה האט ער מיט זיינע שותפים געמאכט רייזעס איבער גאנץ פוילען, וואו זיי האבען ארגאניזירט פערקויפערס פון די בילעטען, און געגעבען צו ערקלערען, אז זיי זיינען שלוחים פון „ארביס", וועלכע וויל דורך בילינע פרייזען פאפולאריזירען די אינסטיטוציע...

דערביי פלעגען זיי ווייזען מוסטערען און ראיות, וועלכע מענשען עס קויפען ביי זיי אלץ די קרייז-בילעטען: די דאזיגע „מוסטער-בילעטען" זענען געווען פערזארגט מיט פאטאגראפיעס פון בעקאנטע פערזענליכקייטען, און דאס טאקי פלעגט די קונים איבערצייגען.

איי. פרעגט זיך דאך א קשיא: פונוואנען האבען זיי גענומען די פאטאגראפיעס?

איז דער תירוץ א פשוט'ער: מ'פלעגט אויסשניידען פון אילוסטרירטע זשורנאלען און צוקלעבען, אדער דירעקט ביי פאטאגראפיסטען...

די מיניסטעריאלע אויספארשונג איז אזוי, ווייזט אויס, טשיקאווע, איז, ווי מ'גיט איבער, האט זיך דער באהן-מיניסטער גופא מיט איהר שטארק פעראינטערעסירט.

הנחות פאר קליינהענדלער
אבער צו פרנסה קומט עס נאך נישט..

(א) די פינאנץ-קאמער האט בעקומען א פעראָרדענונג פון פינאנץ-מיניסטעריום, וואס בעפולמעכטיגט זי אליין צו ערלעדיגען ביטעס פון האנדעלס - אונטערנעהמונגען וועגען איבערקלאסידען בעזונדערע אונטערנעהמונגען פון צווייטער אויף דריטער קאטעגאריע און פון דריטער אויף פירטער.

גלייכצייטיג איז די פינאנץ-קאמער בעפולמעכטיגט געווארען צו בעפרייען פון פאטענט 4 טע קאטעגאריע בעזונדערס ארימע הענדלער, וועלכע וואלטען ביי דער איצטיגער צייט נישט געקאנט אזעלכע אויסקויפען.

– מילא, מילא-מה, זאל דאס שוין זיין די ישועה...

געכאפט אן'ענטלאפענעם זעלנער-ארעסטאנט

(2) די מיליטער-מאכט, פינקט ווי די ציוויל-מאכט בעשעפטיגט די זעלנער, וואס זיצען אין דער מיליטער-טורמע (אויף קאשעווסקיעגא-גאס) ביי א רייה ארבייטען.

נעכטען איז איינער אזא זעלנער-ארעסטאנט, מיכאל יאקובאווסקי געווען בעשעפטיגט ביי רוימען די גאס.

אין א געוויסען מאמענט איז איהם געלונגען אפצווענדען פון זיך די אויפמערקזאמקייט פון דער וואך, און ער האט זיך געלאזט ענטלויפען איבער פעלדער און הויפען.

מיט דער הילף פון געוועהנליכע פאליציאנטען האט מען איהם אבער געפאקט און אריינגעזעצט אין טורמע.

אן'אמביטנער גנב

(א) דאס שטאטישע געריכט האט נעכטען פערמשפט דעם גנב זיגמונט נאוואצקי פאר בע'גנב'ענען א וואגען, וואס האט געפיהרט פערשידענע חפצים אויף א זומערוואוינונג און פאר שטעלען א ווידערשטאנד דער פאליציי בעת'ן ארעסט – אויף 15 חדשים טורמע.

אפטייקען
היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט בינאכט דיזשורירען: א. פאטאש (פלאץ-קאשטשעלני 10), א. כארעמזא (פאמארסקא 12), ע. מילער (פיעטריקאווער 46), מ. עפשטיין (פיעטריקאווער 225), ז. גארטשיצקי (פשעיאזד 59), ב. אנטאניעוויטש (פאביאניצער 50).

גרויסע אוואנטורע — בעת אן'עקסמיסיע
אין גרעסטען שלאקס-רעגען ווארפט א ווירט ארויס אויפ'ן גאס אן'אלמנה מיט 4 קינדער

נעכטען איז אויף אלעקסאנדראווסקא 13 פאר געקומען א גרויסע אוואנטורע צוליב אן'אונערהערט עקסמיסיע, וואס דער הויזווירט פון דעם דערמאהנטען הויז האט אדורכגעפיהרט.

אין דעם הויז נומער 13 אויף אלעקסאנדראווסקא גאס וואוינט זייט א רייה יאהרען די אלמנה שרה דאבראניצקא מיט איהרע 2 קינדער. דאבראניצקא טראגט וואסער און דעמאלט, ווען זי האט נישט קיין בעשעפטיגונג אין דאזיגען „פאך" געהט זי איבער די הייזער. די וואוינונג, וואס דאבראניצקא פערנעהמט בעשטעהט פון א נאסען, פינסטערן קעלער. 4 איילען גרויס. דאס גאנצע דירה-געלד בעטרעפט אזש... 8 זל. א קווארטעל. פערשטעהט זיך, אז דער גביר'שע דאבראניצקא איז געווען שווער צו צאהלען דירה-געלד און ס'איז געבליבען א פערלעגענער חוב.

דער ווירט פון דעם הויז האט אבער כסדר געמאהנט און פערלאנגט דירה-געלד. ווען ער האט נישט בעקומען האט ער אנגעגעבען אין געריכט און בעקומען אן'עקסמיסיע. דער ווירט האט גלייך דעם „ווידאק" אוועקגעטראגען צום קאמארניק און די עקסמיסיע איז בעשטימט געווארען אויף נעכטען ביטאג.

אין מיטען גרעסטען רעגען איז דער ווירט געקומען מיט'ן קאמארניק און נישט קוקענדיג אויף דעם געוויין און געבעט פון דער אלמנה מיט די צוויי יתומים האט דער ווירט געהייסען דורך צוויי קריסטען ארויסטראגען דאס וואזשנע „מעבעל" פון קעלער אויפ'ן הויף ארויס. די דאזיגע אויפפיהרונג פון ווירט האט ארויסגערופען א גרויסע אויפרעגונג צווישען די איינוואוינער פון הויז און פון די שכנות'דיגע הייזער. ס'איז געווארען א גרויסער צוזאמענלויף פון מענשען, וועלכע האבען אנגענומען א דראהענדע שטעלונג צום ווירט. די קריסטען האבען געטון דאס זייעריגע און האבען ארויסגעטראגען די „בעבעכעס" פון דער אלמנה, דאן האט דער ווירט פערשלאסען די שטוב אויף א שלאס און איז אוועק. דאן האבען זיך געפונען עטליכע דרייסטע מענשען, וואס האבען אויפגעהאקט דאס שלאס און צוריק אריינגעשטעלט דאס ביסעל ווירטשאפט אין קעלער אריין, אזוי, אז די אלמנה וואוינט צוריק אין איהר שטוב.

מיט א שעה שפעטער איז א גרופע מענשען בעפאלען אויף פייפער-גאס די פרוי, וועלכע האט געהאלפען דעם ווירט ארויסטראגען דאס מעבעל פון דער עקסמיטירטע אלמנה. פאליציי האט פונאנדערגעטריבען דעם עולם, וואס האט זיך פערזאמעלט ארום ארט, וואו די עקסמיסיע איז פאר-געקומען.

שוידערליכער זעלבסטמארד פון א יודיש מיידעל
ווארפט זיך ארוים פון צווייטען שטאק און ווערט דער'הרג'ע'ט

אויף בזשעזשינער 23 האט נעכטען פאסירט א שרעקליכער פאל, יודיש מיידעל האט זיך ארא-געווארפען פון צווייטען שטאק און דערהרגעט געווארען.

וועגען דעם שוידערליכען זעלבסטמארד דערוויסען מיר זיך פאלגענדע פרטים: ארום האלב 10 א זייגער אין אווענד ווען אויף דער בזשעזשינער גאס איז די גרעסטע בעוועגונג, האבען די דורכגעהער בעמערקט ווי עפיס א מאסע פליהט פון דער הויך. מיט א שרעקליכען קנאל איז די מאסע אראפגעפאלען אויפ'ן מיטען וועג, וואו ס'איז גראד פערבייגעפאהרען א טראמוויי. ווען די דורכגעהער זענען צוגעגאנגען זעהען וואס ס'איז אראפגעפאלען, האבען זיי צו זייער גרעסטער איבעררראשונג געזעהן א מענשליכען קערפער אין א קאלושע בלוט. ווי ס'האט זיך ארויסגעשטעלט איז ארויסגעשפרונגען פון פענסטער פון צווייטען שטאק די 25-יעהריגע שרה הארן, וועלכער וואוינט דארט ביי איהרס א ברודער.

די זעלבסטמערדערין איז געווען אין א שרעקליכען צושטאנד, דער מות איז ביי איהר געוועזען געשאלטען, די פיס צובראכען און וואונדען אויפ'ן גאנצען קערפער. גראד איז פאר דעם ארט פון דער געשעהעניש פערבייגעפאהרען די פאגאטאוויע פון דער קראנקען-קאסע. די פאגאטאוויע איז פערהאלטען געווארען און דער דאקטאר איז צוגעטרעטען געבען הילף דער פערוואונדעטע. ס'איז אבער נישט פערהאן קיין שום האפנונג צו דערהאלטען זי ביים לעבען, א גוססדיגע אהן בעוואוסטזיין איז זי אבגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

שרה הארן איז געווען נישט קיין גאנץ קלוגע, די סיבה פון זעלבסטמארד איז אבער א ליבעס-ענטוישונג. די זעלבסטמערדערין איז שוין זייט עטליכע יאהר פערליבט אין איהרען א קרוב אבער אהן קעגענזייטיגקייט. דאס איז געווען די דירעקטע סיבה פון איהר פערצווייפעלטען שריט. די זעלבסטמערדערין האט אויסגענוצט וואס קיינער איז נישט געווען אין שטוב, האט זיך ארויסגעשטעלט אויפ'ן פענסטער און אראפגעשפרונגען.

ס'איז כדאי צוצוגעבען, אז צוליב די זעלבע ליבעס סיבה איז שרה הארן מיט 2 יאהר צוריק אויך ארויסגעשפרונגען פון צווייטען שטאק. דעמאלס איז זי אבער אפגעקומען מיט לייכטע וואונדען.

א פליישיגער ענין
מיט א בלוטיגען סוף

(2) די קצבטע פון ניי-זארזשעווסקא 23 אסתר סטארטשעווסקא האט געהאנדעלט מיט דער נענגדערין משא גאלדבערג, וועלכע האנדעלט מיט עופות אין די האליעס פון באלוטער מארק.

נעכטען איז די גאלדבערג'ן געקומען צו דער סטארטשעווסקא איינמאהנען א חוב.

די קצבטע האט אבער דעם חוב, 12 זלאטעס, נישט געוואלט בעצאהלען, באשר — האט זי געטענהט — די גענדזלערין גנב'עט זי ביי דער וואג.

הקיצור א ווארט פאר א ווארט ביז די קצובטע האט געכאפט פון טיש אראפ אן'אקסענעם ביין (להבדיל, ווי שמשון הגבור מיט דעם אייזעלשען קהינבאק...) און צוהאקט דער גענדזלערין דעם קאפ.

אז יענע איז אוועקגעפאלען א געחלשטע, האט מען צו איהר געמוזט ארויסרופען פאגאטאוויע.

און גלייכצייטיג — פאליציי, וואס האט קוים אפגעראטעוועט די קצבטע פון די הענד פון דעם אויפגערעגטע עולם מענשען.

פון „פינת הצדק"

אין צוזאמענהאנג מיט די חילוקי-דעות, וואס קומען פאר אין „פי ת-הצדק" וועגען דעם טערמין פון דער אלגעמיינער פערזאמלונג. האבען מיר זיך געווענדעט וועגען דעם ענין צו דער פערוואלטונג.

ווי מ'האט אונז ערקלערט, איז די פאדערונג וועגען א גענעראל-פערזאמלונג נישט בערעכטיגט, ווייל לויט די סטאטוטען קען א גענעראל-פערזאמלונג פארקומען יעדעס יאהר.

וואס שייך דעם אינצידענט צווישען דער גרופע, וואס פאדערט צוזאמענצורופען די אלגעמיינע פערזאמלונג און דעם ה' שטיינייס אין לאקאל פון פעראיין ווערט פעסטגעשטעלט, אז דער פער-דינסטפולער פערוואלטונגס-מיטגליד ה' שטראוויס בעפאלען געווארען דורך אן'אונפעראנטווארטליכען מענש און איז געצוואונגען געווען צו שיצען די אינטערעסען פון פעראיין און זיין אייגענע כבוד.

וואהל-קרבנות
ערשט איצט ווילען זיי זיך יהלען

(2) דעם 2 פעברואר בעת דער אקציע צו די גמינע-וואהלען איז אויסגעבראכען א גרויסע אוואנטורע אויף א מיטינג, אויף אלעיא 1 מאי 2, צווישען א געוויסען שמולעוויטש און לייב ליפמאן, אזוי אז פאליציי האט געמוזט איינטערווענירען און צונויפשטעלען א פראטאקאל.

נעכטען האט דאס געריכט פערמשפט ליפמאנען אויף 2 חדשים ארעסט, און שמולעוויטשען — אויף 1 טאג ארעסט.

גייט צו די ווייבער!
און וואס האבען זיי מיט אונז פאר א געשעפט?
א גרויסע אפערע פון 2 לאדזער סוחרים

(א) נעכטען האט די אויספארשונגס-מאכט ענטדעקט א נייע אפערע, און דערביי האט אין די סוחרישע קרייזען געמאכט א שטארקען רושם דער ארעסט פון זיי צוויי בעקאנטע לאדזער סוחרים: הערצקע לאנדוי (פון 1 מאי 15) און עמנואל קשענטאווסקי (שרודמיעיסקא 56).

לאנדוי און קשענטאווסקי זענען בעקאנט געווען אין די היגע סוחרישע קרייזען נאך פאר דער מלחמה, און זיי האבען געפיהרט גאנץ גרויסע מאנופאקטור-געשעפטען.

בעת דער מלחמה האבען זיי טיילווייז פערלוירען זייער פערמעגען, אבער מיט'ן ענטשטיין פונ'ם אומאפהענגיגען פוילען, האבען זיי אנגעהויבען צו פאבריצירען און ס'איז זיי געגאנגען גאר נישט קשה'דיג.

בעת דער מארקען-אינפלאציע האבען זיי ליקווידירט זייערע געשעפטען אין לאדז און זיך אריבערגעצויגען קיין קראקא, אויף מיאדאווע 11, וואו זיי האבען געעפענט א גרויס מאנופאקטור-געשעפט. די איינקויפען האבען זיי געמאכט ביי א רייע לאדזער פאבריקאנטען.

לכתחילה איז זיי אויך דאס געשעפט געראטען, און זיי זענען געווען קרעדיט-פעהיג, אזוי-אז וואס ווייטער האבען זיי בעקומען אלץ גרעסערע און גרעסערע קרעדיטען.

אין 1925 אבער האט דאס געשעפט אנגעהויבען צו גיין אביסעל לינקס, און זיי זענען געווארען אויס ראיעל און אויס "פרימא-דעפרימא-שבפרימיס".

דאן זענען זיי געפאלען אויף אן'אנדערן שכל, ווי ארויסצובעקומען סחורות, און אין 1926 האבען זיי בעשלאסען צו ליקווידירען דאס געשעפט בלויז פון די סחורות און דער לאקאל מיט דער גאנצער איינריכטונג איבערצוגעבען אין רשות פון זייערע ווייבער וועלכע האבען געוואוינט אין לאדז, און אויף די נעמען פון וועלכע עס איז אויסגעקויפט געווען דער פאטענט.

נאכ'ן ליקווידירען דאס געשעפט, האבען זיי בעגעבען צו פערשטיין זייערע בעל-חובות, אז ס'איז זיי ביטער, וואס ביטער הייסט, אז זייער לאגע איז נישט פאר קיין יוד-געדאכט, און אז זיי מוזען האבען רחמים —

האט מען געהאט רחמנות, און רעגולירט, און ווייטער מהנה געווען מיט גרויסע פעקלער. (ווי לאדז קען!).

הכלל, לאנדוי און קשענטאווסקי האבען פון איין זייט געהאנדעלט גאר ברייט אויף זייער אייגענעם נאמען, הגם, אין פרינציפ, האבען זיי — הייסט עס — נישט געהאנדעלט, און פון דער צווייטער זייט האט עקזיסטירט אן'אונטערנעהמונג אונטער דער פירמע „לאנדויאווא און קשענטאווסקא", וואס האט נישט געפיהרט קיין שום געשעפטען.

די דאזיגע זאכלאגע איז געווען אזוי-ארום א סגולה נישט צו צאהלען קיין שטייערען...

די מענער ווידער האבען געהאלטען אין לאדז אין איין בעהמען און בעהמען, און אז זייערע חובות האבען דערגרייכט צו גאר א וואזשנער הויך, אז מ'האט זיך שוין געהאט גענוג „אנגעזשאבעט", האבען זיי זיך איבערלייגט: „צו וואס טויג אונז צו צאהלען, אז מ'קאן אזוי אויך עקזיסטירען"? און זיי האבען געזאגט — גענוג, אונז צאהלען מיר נישט מעהר!...

דאן האבען די בעלי-חובות ארויסגעשיקט זייערע פארשטעהער קיין קראקע, און דארט האבען זיי פעסטגעשטעלט, אז יורידיש קאן מען דארט רעדען נישט צו די מענער, נאר צו די ווייבער, וואס האבען א ליידיגען לאגער.

איז מען געלאפען צו דער אויספארשונגס-מאכט, און יענע טוט פון איהר זייט דאס, וואס זי קען.

קודם האט מען ארעסטירט די צוויי מאנסליט, און זיי זיצען שוין אויף קאפערניקא גאס.

ס'איז א חורבן זיי האבען אנגעמאכט, ווייסט מען נאך נישט, דערווייל נאר, אז ער ציילט זיך אין די הונדערטער, טויזענטער, דאס ווייסט מען שוין.

——=:)O(:=——

פון האנדעלס-געריכט

דאס געריכט האט נעכטן בעשטעטיגט דעם פערזיכערונגס-אפמאך צווישען דער פירמע „טהיעלע און שעל" (זאקען און טריקאטאזש-פאבריק, פלעיא 1 מאי 14) מיט איהרע בעלי חובות.

* * *

נעכטען האט דאס האנדעלס-געריכט ערקלערט פאר באנקראט די פירמע „ציבולסקי, מעזשמיעווסקי און קאמפ." פעטריקאווער 119.

* * *

דער בעפולמעכטיגטער פון דער פירמע „מיעטשיסלאוו שיקער" (האלץ-סקלאד, וואולטשאנסקא 232·4) האט נעכטען צוריקגעצויגען די ביטע וועגען א נאדזור, וואס איז איינגעפלאסען דעם 21 יוני ה. י.

אפגעריסען זיך א פענסטער
און שווער פערוואונדעט א יודישען טרעגער

(—) אויף בזשעזשינער גאס איז נעכטען געשעהן א טראגישער פאל: אין הויז נומער 16, האט מען ביי דעם איבוואוליבער ווייינבערג געפעפנט דאס פענסטער אויפ'ן צווייטען שטאק. פלוצלונג האט זיך אפגעריסען א האלב פענסטער און אראפגעפאלען אויפ'ן גאס. אויף דעם ארט איז גראד דעמאלט אדורכגעגאנגען דער טרעגער פנחס בערקאוויטש מיט א שווער פעקעל אויף די פלייצעס. דאס אפגעריסענע פענסטער האט געטראפען דעם טרעגער אין קאפ און ער איז אומגעפאלען, ווערענדיג צוגעדריקט דורך דער שווערער לאסט, וואס ער האט געטראגען. דער אומגליקליכער טרעגער איז געבליבען ליגען אהן בעוואוסטזיין מיט א צוהאקטען קאפ און צוגעדריקטען ברוסט-קאסטען. ס'איז ארויסגערופען געווארען די פאגאטאוויע, וועלכע האט בערקאוויטשען אפגעפיהרט אין פאזנאנסקיס שפיטאל.

—ΩΩΩ—

מ'טשעפעט יודישע יונגעלייט אין סטאשיץ-פארק
דער מאגיסטראט דארף מאכען ארדנונג

(—) שוין נישט דאס ערשטע מאל שרייבען מיר וועגען דעם, אז יודישע יונגעלייט קענען נישט אריינקומען אין סטאשיץ-פארק, ווייל זיי ווערען כסדר פערטשעפעט און געשלאגען דורך פערשידענע לאבוזעס. נעכטען, איז ווידער א גרופע יודישע יונגעלייט פערטשעפעט געווארען דורך לאבוזעס, געשלאגען געווארען. און ביי זייבעם האט מען איבגעגנבען צוגענומען דאס היטעל. די וועכטער פון גארטען האבען דאס אלץ צוגעזעהען און מיט גארנישט רעאגירט.

דער מאגיסטראט דארף דאך אמאל א סוף מאכען צו אזעלכע לאבוזערסקע ארויסטרעטונגען.

חרוב געמאכט א שענקעל
און דערנאך געפונען אומלעגאלען בראנפען

(2) נעכטען איז ארויסגערופען געווארען געהארען פאליציי אין דארף דאמבראווע, כאינער גמינע, וואו אנ'ערך 20 מאן – אנשים ונשים – האבען זיך גוט אנגעגעסען און אנגעטרונקען אין דער ביר-שענק פון רודאלף געזעלע. און דערנאך – ווייל איינער האט געהייסען דעם צווייטען צאהלען – איז ענטשטאנען א מורא'דיג געשלעג, און א בעזונדערן חלק האט בעקומען דער שענקער אליין וועלכען מ'האט אפגעגאסען מיט קאכעדיג וואסער...

די גאנצע שענק האט מען איבערגעקעהרט מיט'ן קאפ אראפ און מיט די פיס ארויף – געמאכט אנ'אמת'ען חורבן.

די פאליציי האט געמאכט ארדענונג, און אגב פעסטגעשטעלט, אז געזעלע האט „אויף לינק" געהאנדעלט מיט בראנפען, וועלכען ער האט געהאלטען אין ביר-פלעשלעך.

פונוואנען ער האט גענומען דעם בראנפען, וויל ער נישט זאגען...

שרעקליכער פארפאל מיט א קצב

(א) אויפ'ן הויף פון דעם שטאטישען שחט-הויז אויף אינזשיניערסקא 1 האט נעכטען פאסירט אנ'אומגליקס-פאל מיט דעם קצב אברהם שטשופאק (פון 6 שערפיען 23) איילענדיג זיך אהיים נאך דער שחיטה, האט זיך שטשופאק אריינגעלעגט אין טאש זיין שינד-מעסער, און געוואלט ארויפשפרינגען אויפ'ן וואגען, וואס האט זיך געריהרט פון ארט. פון זיין איילען זיך איז קיין גוטס נישט ארויסגעקומען, נאר פערקעהרט – ער האט זיך אויסגעגליטש און איז אזוי פאטאל אנידערגעפאלען, אז ער האט זיך די שארף פון מעסער אריינגעשטאכען אין א זייט.

פאגאטאוויע האט דעם אומגליקליכען קצב אפגעפיהרט אין שפיטאל.

ער־עקטרישער שווינד־על
דורך א צעטעלע געשריבען אויף יודיש

(2) אין א. לעווקאוויטשעס געשעפט פון עלעקטראטעכנישע ארטיקלען (דרעווניאנאווסקא 27) איז נעכטען געקומען א יוד, וועלכער האט פארגעשלאגען לעווקאוויטש'ן – אין דער אנוועזענהייט פון זיין ווייב – צו אויספיהרען א גרעסערע ארבייט אויף וואלבארסקא 38. דארטען האט ער אויך געזאלט ביליג אפצוקויפען א מאטאר.

לעווקאוויטש איז אוועק אויף דער וואלבארסקא גאס, און אין א קנאפע האלבע שעה שפעטער איז צו דער לעווקאוויטש'ן אריין אפיס א פערשוין, פון אויסזעהן א קריסט, וועלכער האט איהר איבערגעגעבען א צעטעל געשריבען אין יודיש. אין דעם דאזיגען צעטעלע האט לעווקאוויטש געשריבען צו זיין ווייב, אז זי זאל דעם איבערברענגער געבען 75 זלאטעס פאר דעם מאטאר, וואס ער האט געקויפט אויף דער וואלבארסקא גאס.

ווייסען מיר דאך: אז דער מאן הייסט, מוז זיך דאס ווייב פאלגען! (עס טרעפט אמאל, אז ס'איז נישט פונקט אזוי אויך...)

האט די פרוי לעווקאוויטש אויסגעצאהלט דעם קריסט די 75 זלאטעס, און א גוטען טאג!

אין א ווייל שפעטער איז לעווקאוויטש צוריקגעקומען פון וואלבארסקא 38, און דערציילט, אז מ'האט דעם באלעבאס פון יענעם הויז געזוכט אין עטליכע ערטער, און אזוי ווי מ'האט איהם נישט געפונען, וועט ער זיך מוזען מטריח זיין אהין נאכאמאל...

גלייכצייטיג האט זיך ארויסגעוויזען, אז – נישט ער האט געשריבען א צעטעלע, און נישט ער האט געשיקט עמיצען נאך געלד.

לעוואקאוויטש איז ווידער אוועקגעלאפען אויף וואלבארסקא 38 און דאסמאל געפונען דעם באלעבאס.

יענער האט איהם דערקלעהרט, אז לא דובים ולא יער, ער ווייסט נישט פון קיין שום עלעקטראטעכנישע בעשטעלונגען און פון קיין שום מאטארען...

אז ער ברויך עס נישט! האט מען איבערגעגעבען דעם ענין דער פאליציי, זי זאל זיך אין איהם פונאנדערקלייבען.

און אגב וויזט זיך ארויס, אז פונקט אזא פאל איז געשעהן מיט דעם אינהאבער פון דער שלאסעריי אויף זאוואדזקא 53, לייזער גליקסמאן ביי וועלכען מ'האט אויף דעמזעלבען אופן ארויסגענארט 12 זלאטעס.

אויך א קרן!

די פאדערונגען פון די דאקטוירים
האבען געצוואונגען אפצושטעלען די טעטיגקייט פון דעם אמבולאטאריום ביי „לינת החולים"

(בריף אין רעדאקציע)

די פערוואלטונג פון "לינת החולים" געפינט זיך אין דער געצוואונגענער לאגע מיטצוטיילען דער עפענטליכקייט אז די דאקטוירים פון אונזער אמבולאטאריע האבען אויפ'ן אויפטראג פון דער דאקטוירים-קאמער אין לאדז, זיך צו אונז געווענדעט מיט דער פאדערונג צו העכערען דאס געהאלט פון די הערן דאקטוירים, וואס ארדינירען ביי אונז אין דער אמבולאטאריע מיט גאנצער 100 פראצענט.

די פערוואלטונג פון „לינת החולים" וואס איז בערופען צו שטעהן אויף דער וואך פון אונזער אינסטיטוציע, וועלכע איז אויסגעבויט געווארען מיט אזוי פיל מיה און מוז אויך אפהיטען די אינטערעסען פון די טויזענדער יודישע ארימע און קראנקע וואס געפינען א לינדערונג ביי אונז — האט געמוזט זיך אפזאגען נאכצוקומען די פאדערונג פון דער דאקטוירים-קאמער.

אין דער איצטיגער שווערער צייט, ווען דער אומברחמנותדיגער הונגער, עלענד ,נויט און קראנקהייטן בושעווען אזוי שטארק אין די ארימע קעלער און בוידעם-שטיבלעך, ווען די צאהל ארימע קראנקע, וועלכע מיר ערטיילען הילף מיט אפענע ארימס האט זיך פערדרייפאכט, ווען מיר קעמפען מיט דער שווערער פינאנציעלער סיטואציע פון אונזער אינסטיטוציע האבען מיר נישט געקענט און נישט געטארט נעהמען אויף אונזער געוויסען, נאך שטארקער צו בעלאסטען אונזערע אויסגאבען און אויך די ארימע קעשענעס פון די נויט און הילף-בעדערפטיגע. צוליב דעם זענען מיר, ליידער געווען געצוואונגען אפצושטעלען דערווייל די טעטיגקייט פון אונזער אמבולאטאריע, איבערגעבענדיג דעם ענין צום משפט פון דער עפענטליכקייט, נעהמענדיג מיר פון זיך גלייכצייטיג אראפ די פעראנטווארטליכקייט פון די פאטאלע פאלגען פאר די ארימסטע וואס אזא לאגע קען ארויסרופען.

די פערוואלטונג
פון „לינת החולים"

1-טער הלאנג-קינא-טעאטער אין לאדז
„SPLENDID" „ספלענדיד"
20 נארוטאוויטשא 20

●● היינט ●●
גרויסע פרעמיערע!

דאס הערליכסטע שטומע פילם-מייסטערווערק א. נ.:
„דער אפעריסט פון טעקסאס"
GARY COOPER אין דער הויפטראלע
CLARA BOW אין דער הויפטראל
—— אויסערן פראגראם: ——
העכסט פרעהליכע קאמעדיע
מוזיקאלישע אילוסטראציע גענוי צוגעפאסט צום אינהאלט פון בילד ווערט אויסגעפיהרט דורך א פערגריסערטען ארקעסטער אונטער דער ליטונג פון דיר. ד. בינעלסאן.
אנהויב 6 נאכמ. פרייזען פון די פלעצער: 1, 1.50, 2 און 2.50

היינט אנ'אפצייכנונג
לטובת דער זומער-קאלאניע פון „יונגבאר"

אין שייכות מיט דער אקציע צו שאפען א זומער-קאלאניע פאר די קינדער-גרופען א.נ. „יונגבאר" ביים ספארט-קלוב „שטערן" קומט פאר היינט, דאנערשטאג, דעם 30 יוני, אנ'אפצייכנונגס-טאג איבער דער גאנצער שטאט.

200.000 שלום עליכמ'ס
די יובל - פרעמיערע פון די „ווילנער"

עהערגעכטען איז, ביי א גרויסער פייערליכקייט פארגעקומען די לאדזער יובל-פרעמיערע פון דער „ווילנער טרופע".

עס איז געגעבען געווארען שלום עליכמ'ס — „200,000" אין דער גלענצענדער אינסצענירונג און רעזשי פון יעקב ראטבוים.

די דאזיגע לאנג-ערווארטעטע אויפפיהרונג איז א רעוואלוציע אין דער יודישער טעאטער־קונסט, און מיט איהר בונטקייט, צושפילטקייט, זונגענודיגער פרעהליכקייט איז זי אנ'אייציגע אין איהר ארט.

צו דעם קאלאסאלען ערפאלג פון דער פרעמיערע האבען פיל צוגעהאלפען די איבערראשענד־אריגינעלע דעקאראציעס פון אנדזשעי פראנאשקא, די גלענצענדע מוזיק פון הענעך קאן, די פאלקסטימליכע לידער פון מ. בראדערזאן, און די אויסערגעוועהנליך־פיין אריינגעשטעלטע מאסען־סצענעס און טענץ פון לאה ראטבוים.

דער ארקעסטער אונטער דער לייטונג פון דוד בייגעלמאן שטייט אויף דער געהעריגער הויך.

דער ארטיסטען־אנסאמבל האט געשפילט קאנצערט.

דאס אלץ צוזאמענגענומען האט ארויסגערופען ביי דעם גרויסען פרעמיערע־עולם גרויס ענטציקונג.

רינג-קאמפען אין צירק

די רעזולטאטען פון די נעכטיגע רינג-קאמפען זענען פאלגענדע: פינעצקי האט בעזיגט סאן-מארס'ן שטעקער האט בעזיגט יאנא'ן, שטשערבינסקי האט בעזיגט לופא'ן, מארטינאוו האט בעזיגט שטיינקע'ן, פאשאוו האט בעזיגט וויינירא'ן.

אלע נעכטיגע רינג-קאמפען זענען געווען דעצידירענדע.

פלוצלינג געשטארבען

נעכטען אין אוונט איז אין זיין אייגענער וואוינונג פלוצים געשטארבען דער היגער בעקאנטער יובילער דוד פעשעס.

היינט אין פילהארמאניע
כמעט א אומזיסטע פארשטעלונג

אום צו געבען דעם לאדזער טעאטער-עולם די מעגליכקייטען צו זעהען די היינטיגע סענסאציאנעלע פיעסע „פון ווייטען סיביר", וועלכע ווערט געשפילט צום לעצטען מאל, זענען די בילעטען אין פארטער פון דער ערשטער ביז דער לעצטער רייה צו איינהייטליכע פרייזען: צו 1 זל. א בילעט, און באלקאן צו 50 גר.

מארגען, פרייטאג, קומט – די בעוואוסטע אפערעטע „דער בלינדער פאיאץ.

ראדיא-פראגראם
דאנערשטאג ד. 30 יולי

12.10 צייט-סיגנאל. 1.15 גראמאפאן-מוזיק. 4.45 גראמאפאן-מוזיק. 4.50 קאמוניקאט פאר פישער און שיפער. 5.10 פארטראג. 5.35 גראמאפאן-מוזיק. 6.00 פארטראג. 7.00 קאנצערט. 7.20 פערשידענעס. 7.50 קאמוניקאט פון דער לאדזער האנדעלס-קאמער. 8.00 מוזיקאלישע געשפרעכען. 10.30 אפערע. 10.45 קאמוניקאטע 12.00 לייכטע מוזיק.

1 זל. אלע בילעטען אין פארטער 1 זל.
(פון די ערשטע ביז די לעצטע רייהען)
שפאט ביליג!

יודיש טעאטער
אין „פילהארמאניע"
20 נארוטאוויטשא 20
דירעקציע: ד. צעלמייסטער
און א. בעזמאן.

א רעקארד פון ערפאלג
– האבען די –
גאסטראלען פון ווארש.
אפערעטן-סטאר-ארטיסטן

8-ונג! א מתנה 8-ונג!
דעם לאדזער טעאטער-עולם!
אום צו געבען די מעגליכקייט דעם לאדזער טעאטער-עולם צו זעהען אונזערע סטאר-ארטיסטען אין אונזערע פיעסען און ווי אזוי מען שפילט, גיבען מיר
היינט דאנערשטאג
אין פארטער אלע בילעטען
(פון דער ערשטער ביז דער לעצטער רייה)
צו 1 זלאטע א בילעט
ווער עס קויפט פריהער
בעקומט א בעסערן פלאץ
ס'ווערט געשפילט די גרויסע סענסאציאנעלע און שפאנענדע שלאגער-פיעסע אין 3 אקטען מיט א פראלאג, מיט פיל נומערן געזאנג און טענץ
פון ווייטן סיביר
(מאניע די אנארכיסטקע)

מארגען, פרייטאג 9.30 אוונט
„דער בלינדער פאיאץ"

בילעטען שוין צו בעקומען אין קאסע.
ביליגער ווי קינא!
50 גר. באלקאן 50 גר.

דער ציל פון דער „צעפעלין”-רייזע צום צפון-פאל

די גרויסע וויסענשאפטליכע אויפגאבע פון דער עקספעדיציע

ווי מיר האבן שוין מיטגעטיילט איז די לופט-שיף „גראף צעפעלין” ארויסגעפלויגען צום צפון-פאל. די רייזע ציהט זיך אויף א שטח פון 18 טויזענד קילאמעטער, און דארף דויערן 8 טעג. דער וועג געהט איבער לענינגראד קיין „נאוואיא זעמליא” דאן קיין „פראנץ-יאזעף-לאנד”, צו די ניי-סיבירישע אינזלען, אויף דער שיף געפינען זיך 48 מענשען, צווישען זיי 10 געלערנטע, 2 זשורנאליסטען (1 פ״וי), 2 בעצאהלטע געסט און א פאטאגראפיסט.

צווישען די געלערנטע געפינען זיך פארשטעהער פון פינף מלוכות (דייטשלאנד, ענגלאנד, אמעריקא, סאוויעט-רוסלאנד, שוועדען), דער קאמענדאנט פון דער גאנצער עקספעדיציע איז ד״ר עקענער, דער וויסענשאפטליכער לייטער איז דער בעקאנטער סאוויעטישער געלערנטער פראפ. סאמויאלאוויטש. פערשטעהט זיך, אז דער צעפעלין האט מיטגענומען א גאנצע רייהע אפאראטען צו מעסטען און צו וויסענשאפטליכע אבסערוואציעס.

דער הויפטציל פון דער עקספעדיציע איז נישט נאר דאס אריבערפליהען איבער׳ן צפון-פאל, וואס איז שוין עטליכע מאל געשעהען, נאר קודם-כל די גענויע אויספארשונג פון פאלאר-קרייז און איהם גענוי אבסערווירען דורך ספעציעלע מעטעראלאגישע סטאציעס. ווייטער וועט די עקספעדיציע גענוי אויספארשען די שטראמען פון ים ביים צפון-פאל און די מעגליכקייטען צו שאפען א שיף-בעוועגונג אין דער פאלאר-געגענד.

די פארשונגען וועלען פארקומען אויף 7 ערטער. דאס ערשטע ארט איז „נאוואיא זעמליא”, וואו די שיף וועט אריבערפליהען איבער דער דרום גרעניץ פון די אייז-בערג און איבער דעם נאך נישט בעקאנטען מזרח-ברעג.

ווייטער דארפען געפארשט ווערען די אינזלען וועלכע ליגען נעבען דעם „איינזאמקייטס-אינזעל”, ווייטער ווידער דאס „ניקאלאי-לאנד”, די לעגענדארע קייט פון בערג בירא‌נג און ענדליך די נישט בעקאנטע שטחים לאנד צווישען די סיבירישע אינזלען און דעם וו״אנגעל-אינזעל.

די הויפט-אויפגאבע פון דער עקספעדיציע הויבט זיך אן מיט׳ן מאמענט ווען די שיף וועט פאר לאזען דאס „פראנץ-יאזעף-לאנד”. פראפ. סאמאילאוויטש האלט, אז ביים צפון - פאל זענען פארהאן געגענדען, וועלכע מ׳קען קאלאניזירען, וויל אויך אויספארשען, צי אין די זומער-חדשים זענען פארהאן ווערטער, וואס זענען נישט בעדעקט מיט ים-אייז און אויף די דאזיגע ערטער וואלט געקענט אדורכפאהרען א שיף.

א זעהר אינטערעסאנטע איינצעלהייט פון דער עקספעדיציע איז דאס, אז פון דער דעק פון דער לופט-שיף וועלען געלאזען ווערען רעגיסטראציע-באלאנען אין דער סטראטאספערע. צום ערשטען מאל אין דער געשיכטע פון דער טעכניק ווערען ארויסגעשיקט רעגיסטראציע באלאנען פון א לופט-שיף, צו דעם צוועק איז אויף דער שיף אויפגעבויט געווארען א ספעציעלער אפאראט וועלכער וועט כסדר ארויסשיקען די באלאנען.

בעת די פרובען וואס זענען מיט די דאזיגע באלאנען געמאכט געווארען אין דייטשלאנד האבען די דערגרייכט א הויך פון 14000 מעטער, אזוי אז זיי זענען אריינגעקומען אין קרייז פון דער סטראטאספערע, איין באלאן-אפאראט קאסט 12 טויזענד מארק, אזוי אז די קאסטען וואס זענען פערבונדען מיט ארויסלאזען די באלאנען זענען זעהר גרויס.

נאכ׳ן טויט פון דר. ל. פרענקעל

די קאנדאלענץ-דעפעשע פון ד. אביגדור גאלדשמיד

לאנדאן (יט״א) די יט״א-צענטראלע אין לאנדאן האט ערהאלטען צאהלרייכע קאנדאלענץ-דעפעשען פאר דער משפחה פון פלוצים פערשטארבענעם מיט-פארזיצער פון ראט פון דער יודישער אגענץ און בעקאנטען יודיש-אמעריקאנער כלל-טוער ד״ר ל. פרענקעל.

דער ניי-געוועהלטער פארזיצער פון קאנסיל פון דער יודישער אגענץ האט ארויסגעשיקט דורך יט״א די פאלגענדע מיטלייד-דעפעשע: „איך בעדויער מיף דעם פערלוסט פון הויך-געשעצטען קאלעגע וועלכער האט אין משך פון זיין לעבען אזוי פיל געלייסטעט פאר׳ן אמעריקאנער און אלוועלטליכען יודענטום.”

ד״ר פרענקעל איז געוועזן הארץ-ליידענד שוין זייט א לענגערע צייט, ער האט זיך אבער ענטשלאסען צו אונטערנעמען די ווייטע רייזע קיין איירא‌פא, כדי זיך בעטייליגען אין דער סעסיע פון קאנסיל פון דער יודישער אגענץ. די אנשטרענגונג פון דער רייזע האט אויך פערשנעלערט זיין טויט. דער טויט פון ד״ר פרענקעל איז א שווערער פערלוסט פאר דער יודישער אגענץ וויל מען האט אויף איהם געלעגט גרויסע האפנונגען בנוגע דער רעגולירונג פון דער איצטיגער שווערער פינאנציעלער לאגע.

ד״ר פרענקעל האט זיך אויסגעצייכענט אויפ׳ן געביט פון כעמיע און איז אויך געווען פראפעסאר אויף דעם אוניווערסיטעט אין פילא. נאכדעם האט זיך ד״ר פרענקעל געווידמעט דער ארבייט אין פערזיכערונגס-געזעלשאפטען, וואו ער האט געשפילט א זעהר גרויסע ראָל אלס וויצע-פרעזידענט פון דער גרעסטער פערזיכערונגס-געזעלשאפט „מעטראפאליטען לייף אינשורענס קאמפ”. ער האט אויך פערנומען א רייהע פעראנטווארטליכע אמטען אין אינסטיטוציעס פון געזעלשאפטליכען שוץ. ד״ר פרענקעל האט פערעפענטליכט א בוך: „דער מענשליכער פאקטאר אין דער אינדוסטריע”, וואס האט פיל מיטגעווירקט דער בעוועגונג פאר מעגליכער שוינונג פון דער מענשליכער ארבייטס-קראפט אין דער אינדוסטריע.

אין יאהר 1922 איז ד״ר פרענקעל געשטאנען בראש פון דער אמעריקאנער קאמיסיע, צו פארשען די לאגע אין איירא‌פא. פיל צייט און ענערגיע האט ד״ר פרענקעל געווידמעט די יודישע רעליגיעזע און סאציאלע אנגעלעגענהייטען. בעת דער מלחמה האט ד״ר פרענקעל זיך אקטיוו בעטייליגט אין דער אקציע פאר יודישע מלחמה-געליטענע אין איירא‌פא. ד״ר פרענקעל האט מיטגעארבייט אין פיל יודישע ארגאניזאציעס ווי „ארט”, „אזע” א. א. און איז זייט 1924 געווען א מיטגליד פון קאמיטעט פאר דער יודישער אגענץ. אין יאהר 1927 האט ד״ר פרענקעל בעריזט ארץ-ישראל אלס מיטגליד פון דער עקספערטען-קאמיסיע, וואס איז בעשטימט געווארען דורך ד״ר ווייצמאן און לואי מארשאל. ד״ר פרענקעל האט זיך אינטענסיוו בעטייליגט אין דער גרינדונג פון דער פערברייטערטער יודישער אגענץ און איז אויף דער באזעלער סעסיע פון דער יודישער אגענץ געוועהלט געווארען אלס מיט-פארזיצער פון ראט פון דער יודישער אגענץ.

די 1-טע הייל-קאלאניע פאר יודישע קינדער

פון פוילען אין טעפליץ-טרענטשין

לויט דער איניציאטיוו פון דער צענטראלער יודישער קינדער שוץ-ארגאניזאציע (צ. י. ק. ש. א.) ווערט היי יאהר איינגעארדנעט א הייל-קאלאניע פאר 100 יודישע קינדער פון פוילען אין דעם וועלט-בעריהמטען קוראָרט טעפליץ-טרענטשין (טשעכא-סלאוואקיי).

עס איז כדאי אונטערצושטרייכען דאס די דירעקציע פונ׳ם קוראָרט ווי אויך א טייל פענסיאנאטען האבען בעשטימט פאר 48 קינדער פוילקאם אומזיסטע פלעצער (פרייע קוראציע, וואוינונגען און דערנעהרונג) און 17 פלעצער פאר א קליינעם אפצאהל פון בערך 2 זל. א טאג. די פוילישע מאכט האט בעשטימט פאר די דאזיגע 100 קינדער אומזיסטע אויסלענדישע פעסער. דער טשעכישער קאנסול האט זיי בעפרייט פון וויזע-אפצאהל.

די קאלאניע וועט דויערן 3 וואכען פונם 25 אויגוסט ביז׳ן 15 סעפטעמבער. די קינדער וועלען זיך געפינען אונטער דער אויפזוכט פון א ספעציעלען דערציהערישען פערסאנאל. די קינדער דארפען זיין אינ׳ם עלטער פון 12 17 יאהר.

די רעגיסטראציע פון די, וועלכע וועלען ארויספאהרען אויף דער קאלאניע קומט פאר אין אלע אפטיילונגען פון דער צענטראלער יודישער קינדער-שוץ-ארגאניזאציע (צ.י.ק.ש.א.)

די קוראציע אין טעפליץ-טרענטשין איז זעהר נוצליך פאר אזעלכע, וואס ליידען אויף רעוומאטישע ווייטאגען אין די גלידער, אויף סקראפול, פערגרעסערטע האלז-דריזן, בלוטארימקייט א. אנד.

דער קוראָרט געפינט זיך אינמיטען פון די קארפאטען בערג אין א זעהר שעהנעם און געזונדען געגענט.

אויספיהרליכע אינפארמאציעס און דרוק-זאכען, וועלכע האבען א שייכות צו טעפליץ-טרענטשין קאן יעדער בעקומען אומזיסט פונ׳ם פערטרעטער לויט׳ן אדרעס:

Rudolf Münz, Warszawa, Dluga 48.

בעראטונגען אין „ועד הקהלות” אין ענגלאנד

לאנדאן, (י.ט.א.) דא איז פארגעקומען, ווי מיר האבן שוין מיטגעטיילט, די לעצטע זיצונג פון „באָרד אויף דעפיוטיס” (ועד-הקהלות אין ענגלאנד). דער ועד הקהלות האט אויסגעהערט א בעריכט וועגען בעזוך פון די פארשטעהער פון די יודישע ארגאניזאציעס ביים גריכישען פרעמיער ווענעזעלאס, בעת זיין אויפענטהאלט אין לאנדאן.

נאכדעם האט הרב דר. דייכעס אפגעגעבען א גענויעם בעריכט וועגען דער לעצטער סעסיע פון קאנסול פון דער יודישער אגענץ, וואס איז מיט אנערקענונג געגומען געווארען צו קענטניס. אויף דער זיצונג פון באָרד אף דעפיוטיס איז פארגעלעזען געווארען א בריף פון אינערן-מיניסטעריום וועגען דעם פרעמדען געזעץ. אין בריף ווערען פאראויסגעזעהן גרויסע פערלייכטערונגען פאר די „פרעמדע” אין ענגלאנד.

פיל צייט האט אויך דער ועד הקהלות געווידמעט דער רעגולירונג פון די שחיטה-פראגע אין ענגלאנד.

יודען ווערען אנגענומען אין דער אפיציר-שול אין בולגאריען

סאפיא, (יט״א) א דאנק דער אינטערווענץ פון דער יודישער צענטראל-קאנסיסטאריע איז קריגס מיניסטעריום איז אפגעשאפט געווארען דער פערבאט פון אננעהמען נישט-בולגארען אין דער אפיצירען-שול אין סאפיא. ביז-איצט האט מען אין אלע שולען אנגענומען אויסשליסליך פון בולגארישער נאציאנאליטעט.

Prywatne POGOTOWIE LEKARSKIE

ZIELONA 6.

Telefon 12-333

tel. 12-333

tel. 12-333

ערטיילט דרינגענדע ערצטליכע הילף אין אלע פלוצימדיגע פארפאלען צו יעדער צייט בייטאג און ביינאכט ווי אויך אין אלע אקושעריע און גינעקאלאגישע הילף.

קרבנות פון שפּיאנאזש

סענסאציאנעל קרימינעלישער ראמאן

(6

— פארוואס רויכערסטו נישט? — האט עטעל א פרעג געטאן — איך בין זיכער, אז דיר חלשט זיך צו רויכערן, מיין טייערער! און אגב ווייס איך, אז דו ביזט הונגעריג... האסט דאך גארנישט געגעסען... מ׳האט דאך דיך נישט געלאזט אפאטעמען! אויב דזשארדזש ווינסטאן האט נישט פערגעסען צו קויפען שניטקעס וועלען מיר בעשטעלען טיי אין צוג!...

— זיי רוהיג, עטעלע, — האט זיך מאקס אפגערופען, זוכענדיג אין די טאשען — דזשארדזש פערגעסט קיינמאל נישט... אבער וואו האב איך אהינגעטוהן מיין פאפיראסן?

— האסטו איהם נישט פערגעסען אינדערפריה אינדערהיים?

— ניין, זיכער נישט... זינט ווען דו האסט מיר איהם געשענקט, האב איך זיך נאך מיט איהם נישט געשיידט.

— אפשר האסטו איהם אריינגעלייגט אין טאש פון דער וועסטקע, וואס דו האסט געוואלט אנטון צו דער חתונה?...

— ניין, איך געדענק גאנץ גוט, אז איך האב איהם אינדערפריה געריכערט... און איצט, דאכט זיך, איז ער מיר פערפאלען געווארען...

דאס נעלם ווערען פונ׳ם פאפירסיגאר האט דערנערווירט קארלינען א סך מעהר, ווי עטעל האט זיך עס געקאנט פארשטעלען...

די זאך האט איהר אביסעל פערוואונדערט.

— נארישקייטען, איך בין זיכער, אז דו וועסט איהם געפינען און פאפיראסען וועלען מיר קויפען אויפ׳ן וואגזאל... מיר זענען שוין געקומען. מאקס, וואס טוט זיך מיט דיר?

די טאקסובקע האט זיך אפגעשטעלט ביים וואגזאל.

מאקס האט נאך אלץ בעטאפט די טאשען. פלוצים האט ער מיט א שרעק אויסגעשריי אויפגעפראלט דאס טירעל פון דער טאקסובקע.

צווישען דעם עולם, וואס האט זיך געאיילט אויפ׳ן פעראן זענען אומגעלאפען יונגלעך, וועלכע האבען אויף הייזעריגע שטימען געליארעמט:

— א מוראדיגער מארד פון א הויכגעשטעלטער דאמע!... ספעציעלע עקסטרא אויסגאבע!

— וואס איז מיט דיר, מאקס טייערער!?...

— וואס איז? — האט עטעל געהאלטען אומרוהיג אין איין פרעגען.

א צייטונגס-פערקויפער האט זיך אפגעקעהרט אין א זייט און זי האט נישט געזעהען דאס פעטע קעפעל אויף דער ערשטער זייט.

מאקס קארלין האט עס אבער בפירוש געזעהן:

„דער מארד פון לעדי ראלסאן”

דער יונגערמאן האט זיך אפגעשאקעלט פונקט ווי פון א דראהענדען קלאפ.

עטעל האט איהם דערשראקען אנגעכאפט פאר דער האנד:

— וואס איז עס געשעהן? וואס איז עס מיט דיר?

— מיט מיר?... גארנישט, טייערע, נארישקייטען! — האט קארלין געענטפערט — מיר האט זיך אויסגעוויזען, אז איך האב דערזעהען א בעקאנטען!..

זיין פנים איז אבער געווען בלאס, און אויפ׳ן שטערן האבען איהם ארויסגעשלאגען קאלטע אנגסטען.

— און אט איז דזשארדזש! — האט ער צוגעגעבען, אראפשטייגענדיג פון דער טאקסובקע.

ווינסטאן האט צוגעהאלפען עטלען ארונטער צוגיין פון דער טאקסובקע.

אויך ער איז געווען בלאס, אבער זיין בלאסקייט האט געקענט דערקלערט ווערען מיט דער הוליאנקע אין דער נאכט.

— ענדליך! — האט ער זיך געלאסען אפגערופען — איך האב שוין מורא געהאט, אז איהר וועט פערשפעטיגען צום צוג... ביז׳ן אפגיין איז אויסגעבליבען נאר א מינוט נאך... דער באגאזש איז שוין ערלעדיגט, און פאר אייך זענען אנגעגרייט צוויי פלעצער... קומט שנעלער!

זיי האבען זיך געלאזט לויפען מיט׳ן פעראן.

עטעל איז אריין אין קופע, און ווינסטאן האט פערהאלטען אונטען מאקס׳ן אונטער׳ן אויסרייד, אז ער דארף איהם איבערגעבען דעם בילעט.

— האסט געהערט... וועגען דער לעדי ראלסאן?

— איך האב נאר וואס געזעהען אנ׳איבערשריפט אי[ן] דער צייטונג... דאס איז אונמעגליך!... איך גלויב נישט!

— ס׳איז אבער אמת... דאס שרעקליכסטע איז דאס, וואס מ׳האט זי דערמארדעט אין אנ׳ארט, וואס געפינט זיך א פאר שריט פון דער סינאגאגע, וואו די האסט געשטעלט חופה... ס׳איז שרעקליך! אט איז די צייטונג!... בעוויז זי אבער נישט פאר עטלען!.. די בייעס וועט איהר צורודערען!...

עס האט זיך דערהערט א פייף, און דער צוג האט זיך פאמעליך גערירט פון ארט.

מאקס איז אריינגעשפרונגען אין קופע, צוגעקלאפט דאס טירעל.

דזשארדזש איז גערעכט געווען:

מען האט נישט געטארט זאגען עטלען וועגען דעם שרעקליכען מארד, וואס האט געקאנט זיי ביידען אומגליקליך מאכען...

קארלין האט בעהערשט אין זיך דעם פערלאנג דורכצולייענען די צייטונג און אריינגעשטעקט זי אין טאש אריין...

(פארטזעצונג קומט).

קאַמף פאַר די רעכט פון די יודישע מאַרק־הענדלער אין בעלגיע

(בריף פון בריסעל)

די ידיעות וועגען דעם פערשווערען יודישע מאַרקהענדלער צו האַנדלען אויף די בעלגישע מאַרק — וואָס האָבען זיך פערשפּרייט מיט אַ חודש צוריק — האָבען ממש אויפגעטרייסעלט די גאַנצע יודישע בעפעלקערונג פון בעלגיען. פאַר פיל פון די יודישע תושבים איז דאָס פשוט פאָרגעקומען אומ־גלויבליך. היתכן? ס'איז דאָך גאָר געגען דער בעלגי־שער קאָנסטיטוציע און דער טראַדיציע פון דעם גאַסטפריינדליכען בעלגיען. זייט ווען בעשטייט אין בעלגיען אַ בעגרענצונג פון האַנדעל? און בכלל, פון וואַנען נעהמט זיך אַהער אָט דער באַקציל פון אַנטיסעמיטיזם, וועלכער איז עד היום געווען פרעמד דעם בעלגיער — אַז ער זאָל זיך דאָ אַזוי שטאַרק פערשפּרייטע קאָן איינדרינגען אַפילו אין די אָפיציעלע קרייזען און אַזוי אַרום שטעלען אין סכנה דעם קיום פונ'ם גאַנצען יודישען ישוב.

די לאַגע איז אָבער געוואָרען פון וואָך צו וואָך ערנסטער און ס'האָבען זיך אָנגעהויבען צו אינטע־רעסירען מיט דעם ענין די פאָרשטייער פון די אַנ־בעזעהענע געזעלשאַפטליכע אינסטיטוציעס און ווי עס ווייזט אויס האָבען זייערע בעמיהונגען געהאַט אַ געוויסען ערפאָלג. עס פערשטייט זיך, אַז די קאַמ־באַלע פערוואַלטונגען האָבען צוריקגעוויזען יעדען חשד פון אַנטיסעמיטיזם, טענהדיג דאָס זייער שריט איז בלויז אַ שוץ־מיטעל געגען אַלע אויסלענדער, וועלכע נעהמען צו דאָס ברויט ביי די בעלגישע מאַרקהענדלער, דורך אַ איבערטריבענער קאָנקורענץ — און אַלס בערעכטיגונג צו זייער שריט האָבען זיי אָנגעגעבען די האַלטונג פון דער פּוילישער מאַכט אַנטקעגען אויסלענדישע אַרבייטער. פּשוט לויט דעם אַלטען נוסח: שלאָגסטו מיינע יו־דען, שלאָג איך דיינע יודען.

ענדליך — ווען מען האָט אויפגעוויזען דער קאָמונאַלער מאַכט אַז זייער שריט איז נישט בלויז נישט מעגליך, נאָר אויך נישט אין הסכם מיט די בעלגישע געזעצען האָבען זיי זיך ענטשלאָסען דער־וויל אָפּצונעהמען די גזירה פון די יודישע מאַרק־הענדלער און די צענטראַלע רעגירונג האָט צוגע־זאָגט דעם ענין צו רעגולירען אויף אַזאַ אופן, דאָס אין דער צוקונפט זאָלען זיין אויסגעשלאָסען שיקאַנעס פון די קאָמונאַלע פערוואַלטונגען — אָבער גלייכצייטיג זאָל זיין אַ געוויסער מאָדוס ביים פערדיגען די פּלעצער — כדי צו פערהיטען דאָס מאַסענהאַפטע איינדרינגען אין דער דאָזיגער בראַנ־זשע פון אָנפאַנגער אַרויסשטופענדיג דערביי די אַלטע סוחרים אָהן אונטערשיד צי זענען זיי בעלגיער צי אויסלענדער.

אָט נאָך דעם דאָזיגען צוזאָג פון דער רעגירונג און אפשר אויך אַ דאַנק דעם ענערגישען אויפטרע־טען פון די יודישע פאָרשטייער האָט די בעלגישע פעדעראַציע פון די מאַרקהענדלער — וועלכע איז אגב גרופען די וואָס האָט אָנגעהויבען די העצע אַנטקעגען די יודישע מאַרקהענדלער מיט איין מאָל בעפענדערט איהר טאָן. און מיט עטליכע טעג צוריק האָט די פעדעראַציע איינגערופען אַ פערזאַמלונג אין דעם יודישען פערטעל אין אַנטווערפּען וואו זי האָט זיך קודם כל ענטשולדיגט און אויפגעוויזען מיט אותות ומופתים אַז זי האָט נישט קיין אַנטי־סעמיטישע טענדענצען, זי איז בלויז אויסען אין איהר קאַמף געגען אַלע אויסלענדער אָהן אונטער־שיד פון גלויבען, צו הערזעלבער צייט האָט זי פאָר־געשלאָגען די יודישע מאַרקהענדלער אַז אויב זיי וועלען זיך אָנשליסען אינדיווידועל אין דער בעלגי־שער פעדעראַציע וועט זי זיי אָנערקענען תנאי, דאָס זיי געפינען זיך שוין אין בעלגיען איבער דריי יאָהר צייט.

דער פאָרשטייער פון יודישען מאַרקהענדלער־פערבאַנד האָט נאַטירליך צוריקגעוויזען דעם דאָ־זיגען פאָרשלאַג און צום שלוס האָבען זיי זיך אַלע געאייניגט צונויפצורופען אַ בשותפותדיגע זיצונג פון די פאָרשטייער פון ביידע אָרגאַניזאַציעס כדי דעם ענין צו ערלעדיגען אויף אַ פריינדליכען אופן.

ווי עס ווייזט אויס, וועט זיך איינגעבען אַ סוף צו מאַכען צו אָט דעם אַנטאַגאָניזם צווישען יודען אין בעלגיען, וועלכען די בעלגישע יודען זענען ביז איצט נישט געווען געוואוינט צו זיין, די געפאַהר פון עקאָנאָמישען אַנטיסעמיטיזם איז אָבער איצט פיל גרעסער ווי ווען ס'איז — ערשטענס צוליב דער קריזיסער צייט און צווייטענס וואָס יודען זע־נען איצט געצוואונגען צו נעהמען זיך צו פּרנסות, וואָס האָבען אַ דירעקטע פערבינדונג מיט דעם פערברויך אין לאַנד, בעת ביז צום קריזיס האָבען יודען בלויז געהאַנדעלט און פּראָדוצירט סחורות, וועלכע בעלגיען עקספּאָרטירט קיין אויסלאַנד. נאָך מעהר, אַ דאַנק די יודישע אימיגראַציע זענען די דאָזיגע אינדוסטריען ענטשטאַנען אין בעלגיען. דער־פאַר קען דער בעלגיער עד היום דעם אַנטיסעמי־טיזם — בלויז אַלס אויסלענדישע קרענק — וועלכע ווערט אַמאָל אימפּאָרטירט דורך רוסישע אָדער רו־מענישע סטודענטען — און וועלכען יעדער בעלגיער פאַראורטיילט. כ'וועל דאָ אויך ציטירען איין פאַל פון אימפּאָרטירטען אַנטיסעמיטיזם: אַזוי האָט מיט אַ צייט צוריק פּאַסירט אַ פאַל, דאָס אַ רייכער דיאַ־מאַנטען־סוחר האָט צו אַ בר־מצוה־פייער איינגע־לאַדען אַ זינגער־טרופּע פון די בעקאַנטע „דאָנער קאָזאַקען". ווען די קאָזאַקען זענען אָבער געוואָרען בגילופין, האָבען זיי פערגעסען וואו זיי געפינען זיך און אָנגעהויבען זייער בעקאַנטען פּסוק: „שלאָג יו־דען" און זיך טאַקע גענומען שלאָגען די יודישע געסט — עס פערשטייט זיך אַז מ'האָט גערופען פּאָ־ליציי און זיי תיכף געגעבען צו פיהלען אַז זיי זענען נישט אין רוסלאַנד, — אָדער אַזעלכע פאַלען, וואָס פּאַסירט ביי סטודענטען, וואָס רוסישע אָדער פּוילישע סטודענטען העצען אַנטקעגען זייערע יו־דישע קאָלעגען — פּאַסירט זעהר אָפט. וואָס די בעלגיער נעהמען זיך אָן פאַר זייערע יודישע חברים.

דעריבער האָבען די בעלגישע יודען, וועלכע זענען שוין תושבים אין לאַנד זייט צעהנדליגער יאָה־רען, מיט אַ ווייטאָג אין האַרצען געלייענט וועגען אַנ־טיסעמיטיזם נישט צופיל צו פּובליצירען די זאַך נאָר תיכף זי דערשטיקען אין וואָרצעל.

י. פּוס.

אַ קריסטין גערופען אַ מוהל יודישען איהר קינד...

אַ געהיימנישפולע געשיכטע אין פּאַריז

„פּאַריזער הייגט" גיט איבער:

צו אַ פּאַריזער מוהל איז געקומען אַ פרוי בעטען.

— קומט מיט מיר?

— וואוהאַין? —

— איהר וועט זעהען, איהר וועט עס נישט בעדויערען.

— אָבער וואו ווילט איהר מיך פיהרען?

די פרוי האָט אַ ווילע געשוויגען. נאָכהער האָט זי אָנגעהויבען שטאַמלען:

— קומט יודישען אַ קינד...

— גוט... טאָ וואָס האָט איהר מורא צו רעדען?

— איך מוז שווייגען, און איהר, ה' מוהל אויך. קומט.

דער מוהל איז אַוועק מיט דער פרוי, וועלכע האָט נישט אויסגעזעהען צו זיין קיין יודישע. זי איז געווען גאַנץ בעשיידען געקליידעט, זיי זענען אַריין אין אַ הויף.

די פרוי איז אַרויף מיט דעם מוהל אין אַ וואוינונג אויף דעם צווייטען שטאָק. זי האָט מיט אַ שליסעל געעפענט די טיר און ביידע זענען אַריין אינעווייניג. אין איינעם פון די צימערען האָט דער מוהל דערזעהען אין בעט אַ גאָר יונגע פרוי, זעהר ענליך צו דער עלטערער אויפ'ן בעט האָט געוויינט אַ פּיצעל קינד. דער מוהל האָט גלייך דערקענט אַז דאָ ליגט אַ קימפּעטאָרין.

— וואָס ווילט איהר פון מיר? — האָט דער מוהל ווייטער געזאָגט.

— יודישען דאָס קינד.

— טאָ וואו איז דער פאָטער?

— נישטאָ.

— און משפחה?

— נישטאָ.

— און ווער זענט איהר? אַ יודישע פרוי?

ביידע האָבען געשוויגען.

— נו... נו זאָגט.

— ניין, האָט די עלטערע פרוי אויסגעבראָכען אין אַ געוויין. נישט איך און נישט מיין טאָכטער זענען נישט קיין יודישע פרויען.

— טאָ פאַרוואָס ווילט איהר יודישען דאָס קינד...

— ווייל זיין פאָטער איז אַ יוד.

— אַה?

— יאָ. עס איז אַ יונגעל ער איז אַ יוד.... וויל איך און מיין טאָכטער ער זאָל בלייבען אַ יוד...

— און דער פאָטער?

— ער וויל אויך אַזוי...

דער מוהל האָט זיך דערשראָקען פאַר דער גאַנצער געשיכטע. ער האָט געכאַפּט אַ ציטער:

— וואו בין איך דאָ אַריינגעפאַלען? און ער האָט שוין גענומען קלערען פון אַהיימגיין: —

— איך קען נישט — זאָגט דער מוהל מל זיין דאָס קינד.

— פאַרוואָס?

— מען דאַרף אַ מנין יודען.

— ניין, ניין! — האָבען ביידע פרויען גענומען וויינען, איהר וועט נישט אוועקגעהען, איהר מוזט דאָס קינד יודישען.

און די עלטערע פרוי האָט גלייך פערשלאָסען די טיר און גענומען דראָהען.

— איהר וועט פון דאַנען נישט אַרויס, איהר מוזט דאָס קינד יודישען. דער מוהל האָט דער־זעהען אַזאַ לאַגע האָט ער ס'קינד געיודישט, די פייד פון ביידע פרויען איז געוואָרען אונבעשרייב־ליך. מען האָט דעם מוהל בעצאָהלט גאָר גוט און איהם נאָך געגעבען אַ טייערען פּרעזענט.

וואָס זאָל בעדייטען די געהיימניספולע גע־שיכטע? בעהאַלט זיך אונטער דעם עפּעס אַ גע־היימער ראָמאַן פון אַ יוד מיט אַ קריסטין אָהן אונטערשיד פון דער סיבה איז די געשיכטע זעהר אינטערעסאַנט. כאַראַקטעריסטיש זענען אויך פאָל־גענדע ווערטער פון דער עלטערער קריסטין:

— יודישט דאָס קינד. אַז עס וועט וואַקסען, וועט דאָך איהם ציהען צו יודען... איהר זענט דאָך אַלע אַזוי... טאָ יודישט איהם בעסער איצט, שפּעטער איז עס געפעהרליכער... ער וועט דאָך אַלצאיינס וועלען זיין אַ יוד..

דאָס עלעגאַנטע לאָדז

קויפט אין די גאַנצע נאָר אין דער עריש־מער רענאָמירטער

קאָסמעטיק

קאָנקורענץ־פּערפומעריע

פון דער פירמע

J. DRUKIER

ZAWADZKA 5, TEL. 175-92

וואָס בעזיצט צום איצטיגען זומער־סעזאָן דעם רייכסטען אויסוואַהל פון די בעסטע

פּערפומען, טואַלעט־זייפען, קרעמען, פּודערן, קעלנישע בלומען וואַסערן

בעמערקונג: ביי יעדען איינקויף ווערט צוגעגעבען אַ קופּאָן אויף ווערטפולע פּרעמיעס. פאַר אַנגראָסיסטען בעדייטענדער ראַבאַט. קיין פיליאַלן בעזיצען מיר נישט.

(75

ר. איזראעל

ליבע און טויט

סענסאַציאָנ. עראָטישער ראָמאַן פון לאָדזער לעבען

סאָניע האָט געבעטען נאָך אַ גלעזעל קאָניאַק וואָס נירענבערג האָט איהר גערן געגעבען.

— וואוהאַהין פאָהרען מיר, האָט סאָניע גע־פרעגט.

— ווייט, זעהר ווייט וועלען מיר פאָהרען, וואו קיינער וועט אונז נישט קענען וואו קיינער וועט אונז נישט שטערען.

— גוט אַזוי, גוט אַזוי האָט סאָניע צומאַכענ־דיג די אויגען, איך וויל אַוועקפאָהרען ווייט, זעהר ווייט אויף עק וועלט, וואו מ'זעהט נישט קיין מענש, וואו ווילדע חיות וועלען זיין מיינע חברים, וואו ווילדע גראָזען וועלען זיין מיין שפּייז, וואו פייגעלעך וועלען מיר זינגען און ברענגען גרוסען פון מיין יונגעלע, פון מיין קליין יונגעלע, יאָ ווייט, ווייט פיהר מיך אוועק.

סאָניע האָט געוויינט און געלאַכט צוזאַמען ווילד בעקוקט אַרום זיך, געביסען די אייגענע פינגער און געריסען האָר.

— גוט אַזוי, גוט אַזוי, איך וויל ווייט אוועק־פאָהרען האָט זי איבערגעחזרט.

סאָניע האָט בעהאַלטען אַזאַ אויסזעהען, אַז נירענ־בערג האָט זיך אַליין דערשראָקען פאַר איהר. ער האָט זי אָנגענומען פאַר דער האַנד און זי בערוהיגט.

— בערוהיג זיך סאָניע, אַלץ וועט ווידער גוט ווערען, מיר וועלען זיין אַזוי גליקליך, אַזוי גליק־ליך...

— וואָס דען, זיכער וועל איך זיין גליקליך, וואָס ס'פּאַסט מיר נישט אפשר? צי בין איך נישט געוואוינטפון דער היים אויס, צי האָב איך נישט קיין טאַטען און קיין מאַמען, וועלכע האָבען זיך דאָס לעבען איינגעשטעלט פאַר מיר! פאַרוואָס זאָל איך נישט זיין גליקליך, איך מוז זיין גליקליך.

— דער אויטאָ האָט זיך אָפּגעשטעלט.

— מיר זענען געקומען, האָט געזאָגט דער שאָפער, אויסדרעהענדיג זיך צו נירענבערגן.

— סאָניע מיר געהען אַרויס, קום מיט מיר.

— שוין מיר זענען שוין געקומען, האָט סאָניע זיך געוואונדערט, אַזוי ווייט איז דאָס שוין.

— מיר וועלען נאָך פאָהרען זעהר פיל, מיר וועלען איצט פאָהרען מיט אַ שיף, וועלכע וועט אונז אַוועקפיהרען אויף די ימים, צווישען הימעל און וואַסער, מיר וועלען זיין אַליין, זיך דערצעהלען וועגען אונזער פערגאַנגענהייט און צוקונפט.

נירענבערג מיט סאָניע זענען דערווייל אַריינ־געגאַנגען אין „האָל" פון אַ גרויסען עלעגאַנטען האָטעל. נירענבערג איז מיט זיין קליינע וואַליזע צוגעגאַנגען צום האָטעל־פּאָרטיער און איבערגעגע־בען זיינע דאָקומענטען איינצומעלדען.

— איך בין באַראָן דרוזע און דאָס איז מיין פרוי, מיר זענען אַרגענטינער איינוואוינער האָט נירענבערג געזאָגט דעם פּאָרטיער, וועלכער האָט זיך טיף פערנויגט און געזאָגט:

— צו בעפעהל, הער באַראָן, איהר בעקומט אַ דאָפּעל־צימער אויפ'ן ערשטען שטאָק נומער 6.

— רודי, האָט זיך דער פּאָרטיער געווענדעט צו דעם האָטעל־יונגעל, ווייז די הערשאַפטען דעם נומער 6, ערשטען שטאָק.

— ס'ווערט שוין געטון.

סאָניע איז די גאַנצע צייט געשטאַנען מיט אַנ'־אָפען מויל פאַר ערשטוינונג, זי האָט געפיהלט, אַז זי הויבט אָן צו פערלירען די געראַנקען.

— וואָס איז דאָס, וואָס פאַרא דרוזע, וואָס פאַרא באַראָן, וואָס פאַרא דאָפּעל־צימער, פאַר וועמען?

סאָניע האָט זיך אַלץ אויסגעוויזען ווי אַ חלום, אַלץ וואָס זי האָט דאָ געזעהען אין האָטעל איז גע־ווען עפּעס אַזוי נישט קלאָר, ווי אַ געדיכטער נעבעל וואָלט אויף אַלעם געלעגען, איהרע אויגען זענען געווען ווי פאַרהאַנגען עפּעס מיט אַ שוואַרצען וואָאַל, דורך וועלכען מ'האָט שלעכט געזעהען, גרויסע פערשידענפאַרביגע רעדער האָבען זיך שנעל געדרעהט פאַר איהרע אויגען, עפּעס מאָדנע חיות ווילדע וועלדער, עפּעס אַזעלכע גרויסע רויב־פויגעל האָט זי געזעהען אין דער לופט, אין די אויער־רען האָט איהר גערוישט, אַזוי ווי זי וואָלט געשטאַ־נען אין אַ רוישענדיגער פאַבריק.

דאָס האָטעל־יונגעל רודי האָט שנעל געכאַפּט די וואַליזקע און איז אַריין אין דער ווינדע און נאָך איהם נירענבערג, וועלכער האָט געהאַלטען סאָניען אונטער דעם אָרים, זיי זענען אַרויפגע־פאָהרען אויפ'ן ערשטען שטאָק און דאָרט האָט מען זיי אָנגעוויזען אויף דעם עלעגאַנטען צימער, וועלכעס זיי האָבען געדאַרפט פערנעהמען, נירענ־בערג איז אַריין מיט סאָניען און פערמאַכט די טיר הינטער זיך, ער האָט זיך איינגאַנצען אויסגע־צויגען אַזוי ווי דאָס טוט אַ מענש, וועלכער איז שטאַרק מיד נאָך אַ שווערער אַרבייט.

— אָט אַזוי זענען מיר אַליין, אָט וועלען מיר זיך אויסרוהען עטליכע טעג און ווילען זיך און דאַן וועלען מיר ווייטער פאָהרען ביז מיר וועלען קומען צו אונזער ציל.

— געוויס וויל איך זיך אויסרוהען, געוויס בין איך אַזוי שטאַרק מיד, אַזוי געפעהרליך קראַנק אַז איך מוז זיך אויסרוהען לאַנג, זעהר לאַנג רוהען, דאָ איז דאָך אַזוי שטיל, מאַך צו די פענ־סטער, אַז מ'זאָל נישט הערען דעם געפּילדער פון גאַס, איך וויל ס'זאָל זיין שטיל, זעהר שטיל.

נירענבערג האָט פערמאַכט דאָס פענסטער, מאָד־נע האָט עפּעס איצט סאָניע אויסגעזעהען און עפּעס נאָך מאָדנער האָט זי גערעדט, ער האָט דאָך פער־טייטשט מיט איהר מידקייט, מיט דער איבעראַשונג אַז זי וועט מוזען מיטפאָהרען אין אַ זעהר ווייטען וועג אַריין. נירענבערג האָט טאַקע געוואָלט, אַז זי זאָל איצט רוהען און גאָרנישט רעדען.

— אָבער וואו איז דער באַראָן דרוזע מיט זיין פרוי, וועלכע זענען געקומען אַהער, דו האָסט דאָך אַזאַ נאָמען אָנגעגעבען אין האָטעל, צי זענען זיי מיט אונז געקומען.

נירענבערג האָט זיך האַרציג צולאַכט:

— דו נאַרייש קינד, וואָס דו ביזט, וואָס פאַראַ באַראָן דרוזע, וואָס פאַראַ ווייב, דאָס זענען דאָך מיר, אַזוי הייסען מיר איצט ביז מיר וועלען אָנ־קומען אין אונזער נייער היים.

(פאָרטזעצונג קומט).

Bata — ווייטערדיגע פרייזען-פערביליגערונג!

פאסאן 2145·09 — ~~9.90~~ 7.90
לופטיגער לייוועגטענער פאנטאפעל, ווייס אדער גרוי, געשמאקפול בעפוצט מיט פאסען.

פאסאן 9175·03 — ~~9.90~~ 6.90
עלעגאנטער לייוועגטענער שוך, אין די פארבען ווייס, גרוי, אדער בעזש, גוט אויף ווארימע זומער-טעג.

פאסאן 1675·99 — ~~29.90~~ 24.90
לייכטער פאנטאפעל אין בעזש-קאליר, געשמאקפול בעפוצט, עלעגאנט, פראקטיש און בעקוועם.

פאסאן 9675·89 — ~~29.90~~ 24.90
עלעגאנטער פאנטאפעל אין בעזש-קאליר, מיט געשמאקפולער, טונקעלער לעדער-בעפוצונג צוגעפאסט צו זומער-קאסטיומען.

פאסאן 2947·00 — ~~19.90~~ 16.90
אויף הייסע זומער-טעג בעקוועמע און לופטיגע סאנדאלען אויף א דויערהאפטען זויל, פון נאטירליכע אדער געוואלצטער גומי.

פאסאן 1137·03 — ~~19.90~~ 16.90
ווייסער אדער גרויער זעגעל-פאנטאפעל. די ווייסע אויף א קורארט, די גרויע צום טעגליכען געברויך.

V. 26 P.

קינא-טעאטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26

היינט און ווייטערע טעג!
מעכטיגע דראמע פון די צייטען פון דער צארישער הערשאפט א. נ.:

דאס געהיימניש פון ציטאדעל אין דעמבלין

פילם פון אומגעוועהנליכער אקציע, האלט דעם צושויער פון אנהויב ביז ענדע אין גרויסער שפאנונג. ∴ ∴ אין די הויפט-ראלען:

Marja Jacobini i Gabriel Gabrio

אכטונג! פון 4-טען אויגוסט קלאנג-פילם א. נ.:
„דער קעניג פון פאריז"

אנהויב אין געוו. טעג 5.30 נאכמ. שבת, זונטאג 3 נאכמיטאג.
דער זאל ווערט מעכאניש ווענטילירט

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

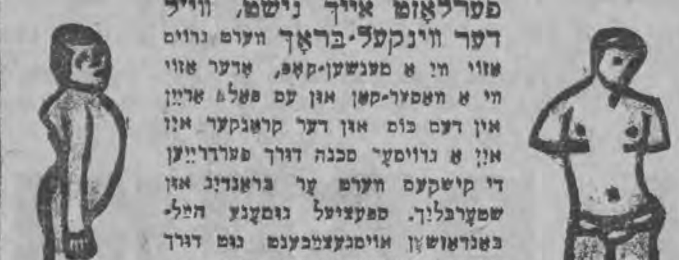

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קאן און עס פאלט אריין אין דעם בוים און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטארבליך. ספעציעל גומענע הייל-באנדאושען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פראפעסאר'ען מיט מיינע בעהאנדלונג און פון דייטשען טראפעסאר

דאקטאר בראכורעטונג בעזונדער זיכער דעם שווערסטען און געפעהרליכסטען ברוך. אויך פאר הויקערס לייזונגען מיט הייל-גארסעטען און אפאראטען פאר פערקרימטע פוס און פלאטפוס ספעציעלע איינלאגען אין די שיך. קינסטליכע טמענע פיס און הענד, גומענע זאקען פאר די גרעסטע קראנקע אדערן.
עמפפאנגם פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אווענד.

ארטאפעדישע אנשטאלט
Specialist J. RAPAPORT Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אומבעדינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען: פראפ. ד"ר באראנטש, פראפ. דר. י. מאַרישלער, פראפ. ד"ר בר. קיפלאנאווסקי און אויך אנדערע.
מיר נעהמען אויך אן טערויבערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.

דעם געעהרטען ספעציאל. ה' י. ראפאפארט, דיר. פון ארטאפעדישען אנשטאלט אין לאדז, וואלטשאנסקא 29, פראנט 2 שטאק, דריק איך אויס עפענטליך מיין המסע דאנקבארקייט פאר זיין אנלעגען מיר דעם ספעציעלען ארטאפעדישען הייל-גארסעט פון זיין מעטאדע, וועלכע האט מיך אויסגעהיילט גענצליך. ס'האט מיר געדראהט צו פראצען דער רוקען צוליב'ן הויקער און יעצט בין איך געזונד און בין פעהיג צו דער ארבייט

Dr. M. Morgenroth, sędzia apelacyjny.

Dr. H. REITEROWSKI
POWRóCIŁ
Ewangelicka 1, tel. 166-90
Przyjmuje od 3-4 i od 7-8 w.

Dr. med.
W. Eychner
גינעקאלאג-אקושער
זגערזשער 11
טעלעפאן 134–72
נעמט אן פון 3–4 נאכמ.
און פון 7–9 אווענד.

Dr. Z. Rakowski
פאר אוירען-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקהייטען
9 קאנסטאנטינער 9 טעלעפאן 127·81
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10 — 11 און פון 5—7

א יונגע
פון 14 ביז 16 יאהר
קען זיך מעלדען אין דער שטריקעריי טענענבוים, פעטריקאווער 38
טעל. 179 60. 801ד

א צימער און קיך
אויף אלט-שטאט 1
פראנט, בעסטער פונקט איז פון זאפארט
צו פערמיטען
צו ערפאהרען לוטאמירסקא 17 ביי שלעזינגער

חשבת אבדה
גאהענדיג פון פיעטריקאווער 22 ביז עק פאלגרניאווא און פיעטריקאווער האב איך פערלוירן א סמיטשעק צו א פודל אנגעוויקעלט אין א צייטונג דער עהרליכער פינדער ווערט געבעטען געגען בעלוינונג אפצוגעבען; צו גאלאס אל. 1 מאי 18, אפיצ. 3 שט.

א פערטרעטער
פון א הויפט-ארטיקעל פון דער קאלאניאל-בראנזשע זוכט א שותף מיט פערשפרייטען.
מארנהיים, פיעטריקאווער 62 פון 7–9 אוו.

א פיכטיגער
יונגערמאן
גוט בעקאנט אין דער האליץ-בראנזשע זוכט א פאסטען פאר א קליינעם געהאלט. אפפערטען פאר „טיכטיג"

א יונגע
פון 14 – 16 יאהר פון אנשטענדיגע עלטערן קען זיך מעלדען אין יובעליר-געשעפט פון
מ. א. ליסאס
פיעטריקאווער 5

קוואליפיצירטע
טריקא-וועש נייערינס
קענען זיך מעלדען אין דער פראצאווניע אויף נאוואמיעסקא 15
ביי ג. לאנדא

א צימער און קוך
אויפ'ן ערשטען שטאק איז פון זאפארט איבערצוגעבען צו ערפאהרען פאדזשעטשנע 31 ביי בוכוויץ, צו טרעפן פון 10–12 פרי

DR. MED.
Haltrecht
ספעצ.-ארצט פאר הויט און געשלעכטס-קראנקה.,
נעמט אן פון 1 ביז 3 נאכם. און פון 6 ביז 8.30, אח זונטאג פון 9 ביז 12 בייטאג.
פיעטריקאווער 10
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע פרייזען.

א קירזשנער
א גוטען פאכמאן זוך איך אלס שותף צו אנ'איינגעארדענטע ווערקשטעל אהן געלד.
ציבולא, פילסודסקי 29

שייטלען
מיט פאריזער שרינדען
ווי אויך פערטיגע שייטלען
ווערען ערשטקלאסיג און רעעל אויסגעארבייט
צו ביליגע פרייזען
ביי קערש, סקווערא 15
לינקע אפיצינע, 1-שטער שטאק.

אלטע צייטונגען
– ווי אויך –
ווייס צייטונגס-פאפיר
איז פרייזווירדיג צו פערקויפען.
צו ערפאהרען אין אדמ. פון „נייעם פאלקסבלאט" פיעטריקאווער 21, טעל. 224-71.

אינטערנאט אין „העלענובעק"
זוכט פאר דער בעקעריי
א בעקער-געזעלען (קאוואליר)
ווי אויך א פרוי אין די מיטעלע יאהרען אלס
קעכין
צו מעלדען זיך פון 2 – 3 נאכמיטאג
קילינסקיעגא 105 ביי מ. ח. רומקאווסקי.

יעדער איינציגער
מעבעל
האט זיך איבערצייגט, אז פאר
דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראבען או"וו
צאהלט די העכסטע פרייזען
א. ווייצמאן שענקעוויטש 23
טעלעפאן 191=00.
ביי מיר איז שטענדיג פערשידען גענוצט מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

לעטשניצע
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
רענטגען-אינסטיטוט
און טרצליך-דענטיסטישער קאבינעט
זגערזשער 17, טעל. 116-33
ד"ר גאלדשטיין-פאלאק אויגען-קראנקה. פון 1–2
ד"ר ווינבערג אינערן, הערץ און לונגען פון 1–2 און פון 6–7
ד"ר יוסטמאן נערווען-קראנקה. פון 12–2
ד"ר סטופעל רענטגען פון 12–2 און 4–6
ד"ר פאפיערני פרויען- און געבורטס-הילף פון 1–$11^1/_2$
ד"ר מאנטאר כירורגישע קראנקה, פון 5–6
ד"ר ראקאווסקי נאז, האלז און אויערן-קר פון 10–11, 2–3 און פון 6–7
ד"ר ראזענצווייג קינדער-קראנקהייטען פון 11–12 און פון 4–5
ד"ר רוזשאנער הויט- און געשלעכטס-קר. פון 1–2
נ. ראזעס צאהן-ארצט פון 9–1
א. גראדזענטשיק צאהן-ארצט פון 3–7

צאהן-מונדהיילונג, בעלויכטונגען, קראנקען, מאסטען א.א.וו. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען א רענטגען-אינסטיטוט. — היילונג פון הויט-קראנקהייט פון קאפ (פארך) מיט רענטגען-שטראלען, פאר ביי שטראלונג און דורכלייכטונג, קווארץ-לאמפען, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע
אלע מעגליכע אנאליזען.
אימפונגען נעגען שארלאך (שקארלאטין).
די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג.
ווויזיטען אין שטאט.

„SANATO"
כירורגיש-וועכנעריז-אנשטאלט
אגראראווא 10, טעל. 213-57
1-טע און 2-טע קלאס
גינעקאלאגיש-וועכנעריז-אבטיילונג
ד"ר מעד. ש. אייגער, ד"ר מעד. י. בוים, ד"ר מעד. רייטלער-קוריאנסקא ד"ר מעד. וו. אייכנער
פרייז פון א געבורט
אין 2-טען קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען
200 זל.
אויפזיכט איבערן קינד ד"ר מעד. י. פאלאסאוו
כירורגישע אפטיילונג פון ד"ר מעד. מ. סאנטאר
עמפפאנגס-שעה'ן פון 1 ביז 2 נאכמיטאג.
אויגען-אפטיילונג פון ד"ר מעד. י. קראוש
עמפפאנגס-שעה'ן פון 11 ביז 12 נאכמיטאג.

DR. MED.
L. Pikielny
אוראלאג
ספעציאל-ארצט פאר נירן, בלאז און אורין-קראנקה.
NAWROT 8, tel. 2,19-90
נעהמט אן פון 4–7 אווענד.

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספעציאליסט פאר סיפילים, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
נעמט אן פון 8–11 און פון 5–9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9–1 פארמ.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. MED. H. LUBICZ
ספ. פאר הויט, וועגערישע און געשלעכטס-קראנק,
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 13-142
עמפפאנגס-שעה'ן 8–10, 12–2, און 5–8, זונטאג און יו"ט 9–1, פאר דאמען בעזונדערער ווארטע-זאל.

ד"ר ראבינזאן
פאדעמביע
גראנד-פענסיאנאט

Dr. med.
M. Rosenthal
ספעציאליסט פאר אקושעריע און פרויען-קראנקה.
11-go Listopada 19 (קאנסטאנטינער)
telefon 223-34 טעלעפ.
נעהמט אן אין דער היים פון 4 ביז 7 אווענד און אין לעטשניצע „פאמאץ" לימאנאווסקיעגא 1 (אלעקסאנדרערגאס) פון 1—2 נאכמיטאג.

גענעזן שוויים פון פיס
אין אדטש יסקעס נוצט נאר דעם שוין 20 יאהר בעוואוסטען פראשעק און פלאסטער „ראדיקאל" פרייז נור 30 גראשען. נוצט נישט קיין אנדערע עהנליכע נאכמאכונגען, וועלכע ברענגען קיין נוצען און שאדען די פיס און נוצט נאר מיט מיין שטעמפעל אויך א גוט מיטעל צו וואנצען און שווארצע ווערים פרייז 50 גראשן, אויך פלין „ראדיקאל" וואשט אפ שמוץ און פלעקען פון אלע קאלירטע שיך. פרייז 70 גר. א פלעשעל
צו בעקומען ביים צייטונגס-פערקויפער
וועלביארזש, אלט-שטאט 1
פאדערט נאר מיט מיין שטעמפעל

אבאנעמענטס-פרייז: אין לאדז – 5 זל. א חודש מיט אפטראגען א היים; אויף דער פראווינץ 6 זל. א חודש; אין אויסלאנד – 8 זל.
פאר'ן אינהאלט און טערמינען פון די אנאנסען איז די רעדאקציע ניט פעראנטווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

אנאנסען-פרייז: פאר'ן מעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער דריט 8 שפאלטען
אין מעקסט—40 . . . . . . 60— . . . . 4 . .
נאכ'ן מעקסט—12 . . . . . 18— . . . . 8 . .
פאר דער טעקסט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.